

USHTRIA

Viti i 74-të i botimit Nr. 8 (827706)

Botim Qendror i Ministrisë së Mbrojtjes

E premte, 19 Shkurt 2021

Në fokus të bisedimeve ishte stërvitja "Defender Europe 21"

Atasheu ushtarak i SHBA-së, kapiten i rangut të parë, James Hilton viziton Forcat Detare

Komandanti i Forcës Detare gjeneral brigade Ilir Xhebexhia, paraditen e datës 11 shkurt 2021, priti në një vizitë kortezie atasheun ushtarak, kapiten i rangut të parë, James Hilton të shteteve të Bashkuara të Amerikës në vendin tonë. Mbas i uroi mirëseardhjen në Komandën e Forcës Detare, gjeneral brigade Xhebexhia

shprehu kënaqësinë për nivelin e bashkëpunimit ndërmjet Forcës tonë Detare dhe Forcave ushtarake amerikane gjatë planizimit të stërvitjes "Defender Europe 21". Njëkohësisht edhe kapiten i rangut të parë Hilton vlerësoi bashkëpunimin e deritanishëm për realizimin e kësaj stërvitje. Takimi vazhdoi... >>> faqe 2

INTERVISTA

"Defender Europe 21": Sfidë profesionale dhe besimi për FA të RSH

Intervistë me Kolonel Razie MEHMETI, Drejtori i J-9 në Shtabin e Përgjithshëm të FA

>>> faqe 4

Forca Ajrore me moton "One team-One mission" Zhvillohet stërvitja ajrore në rrugë-kalim "Një ekip-Një mision"

Gjatë stërvitjes u mundësua dërgimi në zonat e mbuluara nga dëbora të materialeve shtesë: si veshje, medikamente mjekësore dhe materiale të tjera logjistike >>> faqe 3

QAPN

Mbyllet me sukses Kursi i 45-të i Avancuar i Nënoficerit

Më datë 9 shkurt 2021 mbyllet me sukses Kursi i 45-të i Avancuar i Nënoficerit, në Qendrën e Arsimit Profesional të Nënoficerëve. Në ceremoninë e përfundimit të këtij kursi mori pjesë Komandanti i Qendrës së Arsimit Profesional të Nënoficerëve Kolonel Arben Toska si dhe stafi mësimdhënës, mbështetës dhe kursantë. Në fjalën e tij kolonel Toska vlerësoi punën e bërë...

>>> faqe 7

Akademia e Forcave të Armatosura

Fillon Kursi Themelor i Oficerit të Shtabit

Në Akademinë e Forcave të Armatosura ka filluar më 8 shkurt 2021, procesi mësimor me kursantët e Kursit Themelor të Oficerit të Shtabit. Pjesëmarrësit nga Forcat e Armatosura Shqiptare dhe ato të Forcës së Sigurisë së Kosovës, do të ndjekin procesin mësimor online nga data 8 shkurt 2021 deri 14 maj 2021. Në ditën e parë të kursit u bë prezantimi i programit mësimor dhe mënyra e zhvillimit të tij. Mësimi dhe stërvitja... >>> faqe 5

VAU I DEJËS, MIRDITË, LEZHË DHE KURBIN

FA transportojnë 800 pako ushqimore për banorët e bllokuar

>>> faqe 2

BOTIME USHTARAKE

Libri "Oficerët e xhenios në rrjedhën e historisë"

PROF. ASOC. DR. BERNARD ZOTAJ

>>> faqe 6

MINISTERIALI I NATO-S, 17-18 SHKURT 2021

Ky është viti i shtatë i rritjes së shpenzimeve të mbrojtjes

>>> faqe 8

Në fokus të bisedimeve ishte stërvitja “Defender Europe 21”

Atasheu ushtarak i SHBA-së, kapiten i rangut të parë, James Hilton viziton Forcat Detare

Stërvitja “Defender Europe 21” do të zhvillohet nga data 1 maj deri më 14 qershor 2021 ku do të marrin pjesë 6.000 trupa amerikane

Komandanti i Forcës Detare gjeneral brigade Ilir Xhebexhia, paraditen e datës 11 shkurt 2021, priti në një vizitë kortezie atasheun ushtarak, kapiten i rangut të parë, James Hilton të shteteve të Bashkuara të Amerikës në vendin tonë.

Mbasi i uroi mirëseardhjen në Komandën e Forcës Detare, gjeneral brigade Xhebexhia shprehu kënaqësinë për nivelin e bashkëpunimit ndërmjet Forcës tonë Detare dhe Forcave ushtarake amerikane gjatë planizimit të stërvitjes “Defender Europe 21”. Njëkohësisht edhe kapiten i rangut të parë Hilton vlerësoi bashkëpunimin e deritanishëm për realizimin e kësaj stërvitje. Takimi vazhdoi me shkëmbim mendimesh për bashkëpunimin dhe stërvitjet e përbashkëta në muajt në vazhdim.

Lidhur me stërvitjen “Defender Europe 21”, në fillim të këtij muaji, konkretisht më 3 shkurt zhvilloi një vizitë në vendin tonë, Gjeneralmajor Joseph Jarrard, zëvendëskomandant i Përgjithshëm i Forcave Tokësore Amerikane në Europë dhe Afrikë, ku u takua me Ministrin e Mbrojtjes, Shefin e Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura dhe ishte i pranishëm në takimin me antarë të Këshillit të Sigurisë Kombëtare ku

morën pjesë zyrtarët më të lartë në vend dhe drejtues të institucioneve të sigurisë kombëtare. Stërvitja “Defender Europe 21” do të zhvillohet nga data 1 maj deri më 14 qershor 2021 ku do të marrin pjesë 6.000 trupa amerikane. Paketa e stërvitjes drejtohet nga Komanda e Forcave Tokësore Amerikane (US ARMY EUR) dhe përbëhet nga katër stërvitje kryesore të ushtrisë së SHBA-së, të cilat do të zhvillohen njëkohësisht të bashkërenduara me njëra-tjetrën dhe me stërvitje të tjera të NATO-s. Forcat e Armatosura të Republikës së Shqipërisë do të demonstrojnë kapacitetet e vendit pritës, koordinuese dhe mbështetëse, të një stërvitje në shkallë të gjerë dhe komplekse, si dhe trajnimi për të gjithë komponentët dhe shërbimet, në stërvitje të përbashkëta dhe rajone të ndryshme. Risi e kësaj stërvitje do të jetë përfshirja e Qendrës së Kontrollit Raportimit të Forcës Ajrore në Sistemin e Komandimit të Kontrollit të operacioneve ajrore.

VAU I DEJËS, MIRDITË, LEZHË DHE KURBIN

FA transportojnë 800 pako ushqimore për banorët e bllokuar

Ushtarët e Forcave të Armatosura kanë zbritur ditën e martë, më 15 shkurt, në terren, për të ndihmuar banorët, që janë prekur nga moti i keq dhe temperaturat e ulëta që kanë mbajtur në vend. FA shprehet se në të gjithë territorin e vendit mbizotëron mot i kthjellët, me vranësira lokale, i shoqëruar me temperatura të ulëta. Po ashtu, FA shprehet se të gjitha akset kombëtare janë të kalueshme, por në zonat malore rekomandohet përdorimi i gomave dimërore. Në akset rurale të zonave malore është i nevojshëm përdorimi i zinxhirëve.

Në njoftimin nga Forcat Armatosura thuhet se: “Në të gjithë territorin e vendit mbizotëron mot i kthjellët, me vranësira lokale, i shoqëruar me temperatura të ulëta. Të gjitha akset kombëtare janë të kalueshme, por në zonat malore rekomandohet përdorimi i gomave dimërore. Në akset rurale të zonave malore është i nevojshëm përdorimi i zinxhirëve. Forcat e Armatosura janë të angazhuara për hapjen e rrugës së fshatit

Trebinjë në Pogradec dhe zonës së Thethit në Shkodër. Me kërkesë të pushtetit lokal, FA kanë transportuar 800 pako ushqimore nga Rezervat Materiale të Shtetit për banorët e fshatrave të bllokuar në bashkitë e Vaut të Dejës, Mirditë, Lezhë dhe Kurbin. Gjithashtu, trupat dhe mjetet lundruese dhe të kal-

ueshmërisë së lartë të batalionit të I-rë të këmbësorisë dhe atij të mbështetjes rajonale po ndihmojnë lëvizjen e banorëve të njësisë administrative Ana e Malit dhe Dajç në bashkinë e Shkodrës. Forcat e Armatosura mbeten në gatishmëri në të gjithë territorin e vendit për të ndërhyrë në rast nevojë”.

“Politika e Strategjisë së Sigurisë Kombëtare”

Me datë 16 shkurt në auditorët e AFA në zbatim të programit mësimor dhe të masave anti-covid u zhvillua provimi i radhës në modulin e parë “Politika e Strategjisë së Sigurisë Kombëtare” me kursantët e KSHP. Nga ana e departamentit të Strategjisë Studimeve të Avancuara dhe Historisë ishin marrë të gjitha masat për zhvillimin e provimit, duke respektuar numrin e kursantëve dhe distancimin në audiorë. Pjesëmarrja në provim, serioziteti në zhvillimin e tezave tregoi edhe një herë se pavarësisht kushtëzimeve që ka krijuar koha, përkushtimi për të arritur rezultate sa më të mira, dominonte tek çdo kursant. Aktualisht zhvillimi i programit mësimor më të gjitha kurset që zhvillohen në AFA vijon të bëhet online.

Forca Ajrore me moton “One team-One mission”

Zhvillohet stërvitja ajrore në rrugë-kalim “Një ekip-Një mision”

Gjatë stërvitjes u mundësua dërgimi në zonat e mbuluara nga dëbora të materialeve shtesë: si veshje, medikamente mjekësore dhe materiale të tjera logjistike

Personeli, pilotët, operatorët, teknikët e Forcës Ajrore shërbejnë dhe kryejnë gjithmonë detyra të rëndësishme operacionale të gërshtuara me programin stërvitor. Kështu, paraditen e datës 14 shkurt, pilotët e Forcës Ajrore zhvilluan stërvitjen ajrore në rrugë-kalim, me moton “One team-One mission”, “Një ekip-Një mision”, stërvitje kjo, jo vetëm trajnuese por paralelisht për të mbështetur edhe efektivat e Forcës Ajrore, të cilët kryejnë shërbimin e tyre në zona të largëta dhe të vështira, të cilët në këto kushte tepër vështira të motit, me temperatura ekstremisht të ulëta dhe reshje dëbore jo të zakonshme mundësojnë funksionimin e sistemeve të vëzhgimit ajror, ndërlikohjes dhe shkëmbimit të informacionit. Gjatë stërvitjes u mundësua edhe dërgimi i materialeve shtesë si veshje të ngrohta, medikamente mjekësore dhe materiale të tjera logjistike, për të mos qenë të papërgatitur në këto kushte ekstreme. Me këtë mision Forca Ajrore përcjell mesazhin se, djemtë dhe vajzat e Forcës Ajrore nuk janë vetëm në mal, në dëborë e kudo, por pas tyre është e gjithë forca pasi për ata “Misioni është i pari”.

Pilotët e Forcës Ajrore zhvilluan stërvitjen ajrore në rrugë-kalim, me moton “One team-One mission”, “Një ekip-Një mision”, stërvitje kjo, jo vetëm trajnuese por paralelisht për të mbështetur edhe efektivat e Forcës Ajrore, të cilët kryejnë shërbimin e tyre në zona të largëta dhe të vështira, të cilët në këto kushte tepër vështira të motit, me temperatura ekstremisht të ulëta dhe reshje dëbore jo të zakonshme mundësojnë funksionimin e sistemeve të vëzhgimit ajror, ndërlikohjes dhe shkëmbimit të informacionit.

FA po ndihmojnë në zhvendosjen e mjeteve të bllokuara

“**G**jendja e rrugëve si pasojë e reshjeve të borës dhe ngricave. Ndërkohë Forcat e Armatosura kanë shtuar nivelin e gatishmërisë së trupave dhe mjeteve në të gjithë territorin e vendit për ti ardhur në ndihmë cdo qytetari në rast nevojë. 24 orë të vështira për shkak të reshjeve të borës e ngricave të jashtëzakonshme pothuajse në të gjithë vendin. Nga Devolli në Boge mjetet e ushtrisë janë duke mbështetur operacionet e pastrimit të borës dhe do të vazhdojnë të jenë në gatishmëri të përforcuar për të ndihmuar këdo e kudo ku komuniteti ka nevojë”, -shkruan Ministri Peleshi.

Reshjet e borës që kanë rënë në fund të javës që kaloi dhe në fillim të kësaj jave krijuan mjaft vështirësi në infrastrukturën rrugore në shumë zona të vendit, ku pati bllokime të rrugëve, zonave të banuara, etj. I tërë territori është shoqëruar me erëra të forta e temperatura shumë të ulta deri në -16°C, ndërkohë është punuar nga forcat ushtarake dhe strukturat civile qendrore dhe lokale pa ndërprerje për pastrimin e rrugëve dhe për hedhje kripe. Problematika kryesore ishte rruga Milot-Lezhë, Qaf Thanë-Përrenjas, zona e Bulqizës, Bajram Curri-Valbonë; Sopot-Qafë Luzhe; Krumë-Kukës-U. Zapodit; Kukës-Bushtricë; Peshkopi-ULëz; Qafë Mali-Fierzë; Linzë-Shëngjergj;

Përrenjas-Qafë Plloçë, etj. e cila ka patur borë shoqëruar me erëra shumë të forta dhe bllokim prej disa orësh të mjeteve dhe udhëtarëve dhe akset ishin të kalueshme vetëm me zinxhirë. Është punuar gjatë gjithë ditëve dhe netëve. Forcat e Armatosura kanë ndihmuar në zhvendosjen e mjeteve të bllokuara. Një cisternë e FA-së ka furnizuar mjetet e mbetura në rrugë pa karburant.

Forcat e Armatosura në bash-

këpunim me Policinë e Shtetit kanë rritur gatishmërinë në të gjithë vendin për t'u ardhur në ndihmë qytetarëve. Një borëpastruese e Detashmentit të Mbrojtjes Rajonale të Drenovës është angazhuar për pastrimin e aksit Korçë-Kapshticë. Ministria e Mbrojtjes u bën thirrje të gjithë qytetarëve të evitojnë lëvizjet jo të domosdoshme me automjete, sidomos në akset me prani të theksuar të ngricave.

Lezhë, Shkodër dhe Korçë-Kapshticë

Batalioni i I-rë, Batalioni II dhe Batalioni Komando në zonat e bllokuara nga dëbora

Në përgjigje të situatës së krijuar nga reshjet e dëborës dhe temperaturave të ulëta të shoqëruara me ngrica, strukturat e Forcave të Armatosura kanë dalë në terren në akset më të prekura në të gjithë vendin. Forca Tokësore ka angazhuar Batalionin e I-rë, Batalionin e II-të dhe Batalionin Komando në qarkun e Lezhës dhe të Shkodrës. Këto trupa kryesisht kanë ndihmuar në zhvendosjen e mjeteve të bllokuara për mungesë karburanti, ose defekte mekanike të mjeteve dhe lirin e rrugës për të vazhduar qarkullimin e mjeteve. Gjithashtu, Komanda Mbështetëse ka angazhuar borëpastruese në qarkun e Korçës, ku është angazhuar për pastrimin e aksit Korçë-Kapshticë si dhe mjete të rënda për hapjen e borës në zonat e thella, gjithashtu është vënë në dispozicion të qytetarëve të bllokuar në rrugë një cisternë e FA-së për të furnizuar mjetet e mbetura në rrugë pa karburant. Forcat e Armatosura në bashkëpunim të ngushtë me Agjencinë Kombëtare të Mbrojtjes Civile dhe Policinë e Shtetit kanë rritur gatishmërinë në të gjithë vendin për t'u ardhur në ndihmë qytetarëve dhe po mbajnë nën monitorim të vazhdueshëm situatën duke mbajtur në gatishmëri trupa dhe mjete për t'u përgjigjur situatës. Angazhimi i Forcave të Armatosura do të vazhdojë deri në rikthimin në normalitet të situatës.

Intervistoi: MIMOZA GOLIKJA

S tervitja “Defender Europe 21” ku do të marrin pjesë rreth 6000 trupa dhe qindra mjete ushtarake nga SHBA, Shqipëria dhe vende të tjera aleate, do të zhvillohet në bazat kryesore ushtarake të vendit tonë gjatë muajit maj deri në ditët e para të muajit qershor 2021. Për këtë qëllim Forcat e Armatosura shqiptare, në të gjitha strukturat pjesëmarrëse, po vazhdojnë përgatitjet dhe trajnimet për të siguruar realizimin me sukses të stervitjes. “Defender Europe 21”, është edhe një prej stervitjeve më të mëdha të ushtrisë amerikane në Evropë.

“Angazhimi për zhvillimin me sukses të kësaj stervitjeje në territorin tonë është jo vetëm një angazhim ushtarak dhe politik por edhe një moment i rëndësishëm për qytetarët e këtij vendi. Shqipëria si vend aleat në NATO, ndihet e nderuar dhe shumë e vlerësuar për faktin se i është besuar detyra e vendit mikpritës për një nga stervitjet më të mëdha ushtarake të SHBA në Ballkan dhe në Evropën Veriore e Qendrore”, do të shprehej ministri Pelesh gjatë vizitës në MM të zëvendëskomandantit të Ushtrisë amerikane në Evropë dhe Afrikë, gjeneralmajor Joseph F. Jarrard.

Intervistua kolonel Razie Mehmeti, drejtor i J-9, për të mësuar rreth përgatitjeve dhe trajnimit që po zhvillohet aktualisht në bashkëpunim me ekipin amerikan, me qëllim mbarëvajtjen e stervitjes.

Kolonel Razie Mehmeti, këtë javë keni filluar trajnimin me ekipin amerikan të marrëdhënieve civile lidhur me pjesëmarrjen tuaj në stervitjen “Defender Europe 21”, por dhe nga ana tjetër Qendra e Koordinimit Shumëkombësh e BCU-së, në stervitje do të bashkëdrejtohet nga stafi i Bashkëpunimit Civilo Ushtarak Shqiptar. Çfarë do të thotë kjo për ju?

Gjatë muajit maj deri javën e parë të qershorit 2021 Shqipëria do të shndërrohet në një pikë strategjike globale, pasi këtu do të ketë pjesëmarrje me rreth 6 mijë trupa të ushtrisë amerikane për të marrë pjesë në stervitjen e koduar “Defender Europe 21”. Kjo stervitje drejtohet nga komanda e ushtrisë amerikane në Europë. NATO dhe partneri ynë strategjik SHBA janë shumë të rëndësishme për Shqipërinë dhe Ballkanin. Në këtë stervitje do të ketë një pjesëmarrje nga 26 vende aleate, por ajo që vlen për tu theksuar është aktivizimi i Qendres Shumëkombësh e BCU-së, me pjesëmarrjen e 17 shteteve dhe e bashkëdrejtuar nga stafi i Bashkëpunimit Civilo Ushtarak Shqiptar. Shqipëria do të jetë vendi mikpritës i stervitjes me trupa të ushtrisë amerikane “Defender Europe 21, e cila që nga viti 1995, konsiderohet si një nga më të mëdhatë në Europë. Kjo ka për qëllim rritjen e aftësisë ndërvepruese mes strukturave ushtarake të vendeve të ndryshme aleate dhe forcimin e paqes, stabilitetit e sigurisë në rajon e më gjerë.

Më konkretisht ku do të përqendrohet zhvillimi i stervitjes?

Stervitja “Defender Europe 21” ku do të marrin pjesë rreth 6000 trupa dhe qindra mjete ushtarake nga SHBA, Shqipëria dhe nga vendet e tjera aleate, do të zhvillohet në bazat kryesore ushtarake të vendit tonë. Zhvillimi i stervitjes është jo vetëm një sfidë por edhe një përgjegjësi e madhe për ne ushtarakët shqiptarë. Stervitja që do të zhvillohet do të shtrihet në disa vende të Ballkanit dhe të Detit të Zi. Për vendin tonë, Porti Detar Durrës do të jetë një nyje e rëndësishme logjistike për stervitjen e “Defender Europe 21”. Anijet ushtarake do të transportojnë logjistikën

“Defender Europe 21”: Sfidë profesionale dhe besimi për FA të RSH

Intervistë me Kolonel Razie MEHMETI, Drejtori i J-9 në Shtabin e Përgjithshëm të FA

e pajisjet luftarake të domosdoshme për stervitjen në Shqipëri përmes Portit të Durrësit, ku pjesa më e madhe do të vendosen në Shqipëri dhe një pjesë e tyre do të zhvendoset në vendet fqinje. Kjo përforcon rëndësinë strategjike të gjeografisë së Shqipërisë për aleancën e NATO-s.

Gjatë vizitës së tij në vendin tonë gjeneralmajor Joseph Jarrard, përfaqësues i lartë i Ushtrisë së SHBA në Evropë, tha se Shqipëria është partner strategjike e sigurisë amerikane në Europë dhe se kjo stervitje do të shërbejë për ndërveprimin ushtarak të SHBA, me ushtaraket shqiptarë. Cili është roli juaj në këtë stervitje?

Po. Gjatë vizitës së realizuar nga ushtaraku i lartë amerikan, gjeneralmajor Joseph Jarrard, Zëvendëskomandant i Ushtrisë së SHBA në Evropë, ai e cilësoi Shqipërinë partnere strategjike e sigurisë amerikane në Europë. Ai theksoi, se stervitja në fjalë do të shërbejë “për të ndërtuar gatishmërinë dhe ndërveprimin ushtarak të SHBA, me ushtaraket shqiptarë në tokën shqiptare”.

Nisur nga procesi i planifikimit, Bashkëpunimi Civilo Ushtarak (BCU) i Forcave të Armatosura të Shqipërisë dhe përfaqësues të BCU së Komandës Amerikane në Europë, zhvilluan vizita e takime koordinative, sipas rajoneve të dislokimit apo rajonet stervitore të vendit, ku është parashikuar të zhvillohet stervitja “Defender Europe 2021”. BCU-ja është angazhuar me strukturat e BCU-së së komandave, për të realizuar një sërë aktivitetesh duke bashkërenduar ngushtë me Zyrën e Bashkëpunimit Amerikan në Shqipëri (ODC) dhe autoritetet civile. Pra, kemi realizuar një plan koordinimi me strukturat e qeverisjes vendore e lokale,

organizatat qeveritare e joqeveritare, ku ekipi i Bashkëpunimit Civilo-Ushtarak (BCU) i FA-së, drejtuar nga Drejtoria e BCU-së në SHPFA, së bashku me Ekipin Amerikan (Public Affairs Team) zhvilluan takime koordinative me përfaqësues të pushtetit vendor në interes të stervitjes “Defender Europe 21”. Qëllimi i këtyre takimeve ishte koordinimi i të gjithë veprimtarive civilo-ushtarake gjatë periudhës së stervitjes, në interes të mbështetjes së saj me elementë të BCU (CIMIC), Çështjet Publike (Public Affairs) dhe aktivitetet kulturore.

Si ishte bashkëpunimi me strukturat vendore në rajonet ku do të ketë prezencë të trupave ushtarake, si do të veprojë?

Gjatë takimeve koordinative në bashkitë Tiranë, Durrës, Kuçovë, Vlorë, u vlerësua angazhimi dhe pjesëmarrja e bashkive, duke u dakortësuar në parim mbi aktivitetet e përbashkëta të forcës ushtarake (Shqiptaro-Amerikane) dhe Autoritetet Civile. Realizimi i koordinimit u vlerësua si nga pala amerikane, ashtu edhe nga autoritetet e qeverisjes vendore e lokale, si domosdoshmëri koordinimi midis strukturave ushtarake me autoritetet civile në terren, kryesisht në rajonet ku do të ketë prezencë të trupave ushtarake. Ekipi i koordinimit i kryesuar nga Drejtoria e BCU në SHPFA, me përfaqësues nga BCU-ve të komandave kryesore sipas zonave të përgjegjësisë, si dhe përfaqësues të Detashmentit CIMIC, gjatë takimeve të tyre kishin në fokus impaktin e strukturave ushtarake në rajone të ndryshme, realizimin e ditëve të hapura, si dhe realizimin e koordinimit sa më efektiv me autoritetet civile dhe strukturat përgjegjëse për menaxhimin e aktivitetet kulturore në nivel bashkie.

Këto aktivitete do të realizohen duke bashkëpunuar e koordinuar ndërmjet ekipit koordinues të BCU-së shqiptaro-amerikan. Meqenëse Shqipëria do të ketë një rol të rëndësishëm në këtë stervitje madhore ushtarake, ajo do të jetë vendi pritës për veprimtaritë e shumta ushtarake dhe kjo përforcon rëndësinë strategjike të gjeografisë së Shqipërisë në rajon.

Në punën time një rol të rëndësishëm kanë luajtur e po luajnë N/kolonel Alda Sula, Major Orges Baholli, Major ® Arben Mollaj dhe N/kolonel Ylli Bajo nga Detashmenti CIMIC e N/kolonele Hatixhe Kola. Ku spikat më tepër elementi femër i angazhuar në personelin e BCU. Gjithashtu kemi realizuar një bashkëpunim shumë të frytshëm me Sektorin e Komunikimit Strategjik në MM, Këshilltarin e Medias në MM, si dhe QKMBM.

Ndërkohë ju po trajnoheni për mbarëvajtjen e kësaj stervitje. Sa do të jetë koha e trajnimit dhe ku konsiston trajnimi kryesisht?

Aktualisht, jemi në fazën e trajnimit 2-javor të ekipit BCU-së, pjesëmarrës në stervitje, personeli i dedikuar në interes të kësaj stervitje. Trajnimi i këtij personeli, drejtuar nga një ekip amerikan i marrëdhënieve civile (Civil Affair), ka për qëllim familjarizimin me procedurat, teknikat dhe praktikat gjatë procesit stervitor, duke përfshirë këtu, parapërgatitjen e ekipit BCU së vendit tonë si pjesë e Qendrës së Koordinimit Shumëkombësh BCU (MNCC-Multinational CIMIC Center), si dhe elementet e BCU në të gjitha rajonet e dislokimit. Ky trajnim mbështetet e monitorohet nga BCU e SHPFA, dhe realizohet me të gjithë personelin e strukturave të CIMIC. Ky trajnim është ndarë në dy pjesë: javën e parë do të trajtohen materiale teorike mbi CIMIC, kryesisht: Familjarizimi mbi çështje e BCU sipas NATO-s; Kapacitetet e BCU nga ushtria amerikane; Krahassimi i BCU me CA (Marredheniet civile); Planizimi ne fushën e BCU; Koordinator apo nderlidhësi ne fushen e BCU; Puna e BCU në nivel taktik; BCU-ja ne takimet me autoritete civile ne tre nivelet: strategjike, operacionale e taktike; Perfshirja e BCU në aspektet e tjera, etj.

Këto ditë u trajtuan edhe çështjet rreth medias dhe informacionit publik në FA. Krahass pjesës teorike për dhënien e njohurive bazë në këtë fushë, u kalua në veprime konkrete praktike (punë në grup). Në këtë seancë pjesëmarrësit u njohën dhe vepruan konkretisht me mënyrën e dhënies se intervistës (deri tek mënyrat dhe rrugët e dhënies së tij). Vëmendje e veçantë ju kushtua ezaurimit të problematikave të hasura gjatë punës së deritanishme në këtë drejtim.

Kush është fokusi?

Gjatë trajnimit fokusimi do të jetë në marrjen e njohurive kryesore të punës në BCU, ku pjesëmarrësit do të njohën gjerësisht me Doktrinën e BCU, manualët dhe udhëzimet, konceptet dhe

dokumentet e nevojshme që i nevojiten një oficeri të BCU-së për tu familjarizuar dhe vepruar aktivisht në role të ndryshme të funksioneve të BCU-së.

Me rëndësi të veçantë po trajtohet roli dhe vendi që BCU luan në mjedisin e operacioneve shumëkombëshe të udhëhequra nga NATO, BE, OKB, etj. Përveç prezantimeve të përgatitura ekipi amerikan dhe ne nga J9 trajtuam mbi “Misionit, detyrat, komandim kontrollin dhe pjesëmarrje ne operacione te ndryshme humanitare”.

Javën e dytë do të realizohen praktikisht takimet koordinative me autoritete civile. Meqenëse fokusi e vëmendja kryesore do të jetë Porti i Durrës, nisur nga planifikimi i përbashkët i BCU në SHPFA dhe ODC do të vijohet me takime koordinative konkrete me këto autoritete. Kjo do të startoj me takimet me drejtues nga prefektura e qarkut Durrës, bashkia Durrës, Autoritete Portuale, Policia e Rendit dhe ajo e Kufirit, Shëndetësia, Dogana e Agjensitë Doganore Durrës, Agjensia Kombëtare e Mjedisit, Emergjencat Civile në prefekturë e bashki, etj.

Vendi ynë gjatë dy viteve të fundit është përballur me fatkeqësi natyrore siç ishte tërmeti në 2019, apo dhe situata globale e pandemisë 2020, e në vazhdim. Por si do të veprojë në zonat e stervitjes dhe duke pasur parasysh edhe protokollet e OBSH-së në këtë rast, diçka më tepër?

Forcat e Armatosura të Republikës së Shqipërisë do të demonstrojnë kapacitetet e vendit pritës, koordinuese dhe mbështetëse, të një stervitje në shkallë të gjerë dhe komplekse, si dhe trajnimi për të gjithë komponentët dhe shërbimet, në stervitje të përbashkëta dhe rajone të ndryshme. Ndërveprueshmëria me forcat aleate, duke shfrytëzuar kapacitetet, përgatitja dhe procedurat, për të operuar së bashku me forcat e vendeve të tjera të NATO s apo edhe midis forcave të ndryshme janë objektivat tona.

Në vijimësi jemi angazhuar për mundësimin e përfshirjes së elementëve BCU gjatë stervitjes. Koordinimi me autoritetet dhe aktorët civilë (kryetarët e bashkive, komunave, OJQ, ON) që veprojnë në zonat e stervitjes, përfshirja e të gjithë elementëve dhe projekteve të BCU-së dhe politikat e Informimit Publik, kanë qenë fokusi kryesor i punës, në kuadër të mirëkordinimit e planizimit të detyrimeve të ndërsjellta, sipas fushave: Parapërgatitja e mjedisit civil; Koordinim dhe takime me autoritetet civile; Realizimi aktivitetet; Ngritja e Qendrës BCU-Multinational CIMIC Center; Ngritja e Zyrës së Informimit Publik; Aktivizimi i BCU-së shqiptare në varësi të detyrave të CIMIC/Public Affairs

Të gjitha takimet përcaktojnë mirë rolin e BCU-së dhe mbështetjen për realizimin e disa aktivitetet kryesore, si: Realizimin e fushatave marketing në funksion të impaktit dhe prezencës ushtarake për zhvillimin e stervitjes; Realizimin e projekteve të BCU-së; Realizimi i shoqërimit për konvojat (Liasion Officer) me oficerë të BCU-së; Realizimin e vizitave mjekësore me stafë të përbashkëta ushtarake e civile dhe OJQ; Realizimin e mësimëve treguese në disa shkolla/komunitet civil, në zonat e stervitjes-optional. Në fokus do të jenë mënyrat e reagimit të civilëve në rast tërmeti, si dhe marrja e masave parandaluese për situatën e pandemisë në bashkëpunim me OJQ.

Një nga pikat kryesore që është zbatuar e do të vijojë gjatë stervitjes është respektimi i protokolleve më të mira shëndetësore, bazuar në rekomandimet e Organizatës Botërore të Shëndetësisë, për parandalimin dhe përhapjen e virusit “COVID 19”. Aktivitetet në përgatitjen dhe zbatimin e ushtrimit do të jenë në përputhje me konceptin e mbështetjes së vendit pritës (Host Nation Support).

Komanda Mbështetëse në zonat e mbuluara nga dëbora

Nga segmenti rrugor Theth-Bogë deri në Obot dhe Trebinjë

Komanda Mbështetëse do vazhdojë operacionet në mbështetje të popullsisë deri në qetësimin e situatës dhe rikthimin e saj në normalitet

Në këto ditë të vështira të krijuara nga reshjet e shumta të dëborës dhe temperaturat e ulëta të shoqëruara me ngrica, forcat e Komandës Mbështetëse kanë dalë në terren për të ndihmuar në zhblokimin e akseve rrugore me të prekura në vend nga bllokimi prej dëborës. Komanda Mbështetëse ka angazhuar mjetet borëpastruese dhe mjete të rënda për hapjen e rrugëve në zonat e thella, kryesisht në qarqet Korçë, në aksin rrugor Korçë-Kapshticë dhe në fshatrat e njësive administrative Trebinjë-Pogradec.

Gjithashtu forcat e Komandës Mbështetëse vijnë në punën në Shkodër për hapjen e segmentit rrugor Theth-Bogë ku në disa zona kalimi është bërë i pamundur për shkak të trashësisë së borës e cila ka arritur deri në 3 metra. Po kështu gjatë këtyre ditëve efektivët e Komandës Mbështetëse kanë vijuar operacionin për transportin me barka të banorëve në Obot, Shkodër. Efektivët e Komandës Mbështetëse janë angazhuar edhe në operacionin e shpërndarjes së pakove ushqimore në zonat Lezhë, Mirditë, Rrëshen, Laç, Kurbin, si dhe Shkodër, Vau-Dejës. Komanda Mbështetëse do të vazhdojë angazhimin e saj me operacionet e lartpërmendura në mbështetje të popullsisë e në bashkëpunim me pushtetin lokal, deri në qetësimin e situatës dhe rikthimin e saj në normalitet.

Efektivët e Komandës Mbështetëse janë angazhuar edhe në operacionin e shpërndarjes së pakove ushqimore në zonat Lezhë, Mirditë, Rrëshen, Laç, Kurbin, si dhe Shkodër, Vau-Dejës. Komanda Mbështetëse do të vazhdojë angazhimin e saj me operacionet e lartpërmendura në mbështetje të popullsisë e në bashkëpunim me pushtetin lokal, deri në qetësimin e situatës dhe rikthimin e saj në normalitet.

Batalioni I-rë i Këmbësores-Batalioni i Mbështetjes Rajonale

35 ton koncentrat për bagëtitë në njësinë administrative Dajç

Ministria e Mbrojtjes dhe strukturat e saj vijnë prej 40 ditësh të lehtësojnë sadopak jetën e banorëve të prekur nga përmytjet në fshatrat e njësive administrative Dajç dhe Ana e Malit në bashkinë e Shkodrës. Me kërkesë të pushtetit lokal, Drejtorja e Rezervave Materiale të Shtetit siguroi 35 ton koncentrat për bagëtitë në fshatrat e përmytur të njësive administrative Dajç. Ngarkesa iu dorëzua bashkisë nëpërmjet prefektes së qarkut nga drejtori i Përgjithshëm i Agjencisë Kombëtare të Mbrojtjes Civile Haki Çako.

Më pas shpërndarja e koncentratit tek fermerët dhe blegtorët e zonës u bë nga vetë zyrtarët e bashkisë Shkodër. Prej më shumë se një muaji Forcat e Armatosura janë përditë pranë banorëve të prekur nga përmytjet në zonën e nën-Shkodrës. Trupat dhe mjetet e kalueshmërisë së lartë dhe ato lundruese të FA kanë evakuuar banorët e rrezikuar

dhe mundësojnë çdo ditë lëvizjen e qytetarëve për punët e tyre të përditshme. Trupat e Batalionit I të Këmbësores dhe ato të Batalionit të Mbështetjes Rajonale

kanë transportuar rregullisht ujin e pijshëm për banorët si dhe kanë shpërndarë pakot ushqimore të siguruar nga Rezervat Materiale të Shtetit, për familjet më në nevojë.

Batalioni I i Këmbësores

Të angazhuar në kryerjen e evakuimit të popullsisë në Shkodër

Batalioni i I-rë i Këmbësores ka vënë në gatishmëri të gjitha kapacitetet operacionale me mjete dhe forca për përballimin e situatës së krijuar gjatë këtyre ditëve për shkak të reshjeve të dendura të shiut në veri të vendit. Efektivët e këtij batalioni janë kryesisht të angazhuar në kryerjen e evakuimit të popullsisë në Shkodër, të cilët janë të izoluar nga niveli i lartë i ujit, situatë kjo e krijuar për shkak të reshjeve të dendura ditë e fundit. Në këtë bashki ata kanë evakuuar 2 familje, në Njësinë Administrative Ana e Malit, fshati Gorricë kanë transportuar 20 banorë me një mjet të kalueshmërisë së lartë dhe në njësinë administrative Dajç kanë transportuar 2 banorë. Ata ndihmuar në evakuimin e 2 familjeve nga lagjja Iliria për tek konvikti i Universitetit Shkodër dhe së fundmi ndihmuar në evakuimin e një pularie me 2000 shpendë, nga Fshati Dajç për në fshatin Shirq. Efektivët e këtij batalioni por dhe reparte të tjera të Forcës Tokësore ndodhen në gatishmëri për t'iu përgjigjur çdo situatë të krijuar nga reshjet.

Libri “Oficerët e xhenios në rrjedhën e historisë”

Prof. Asoc. Dr. BERNARD ZOTAJ

Libra për xhenierë

Xhenierët janë specialistët më të vjetër të ushtrisë, e cila lindi dhe u zhvillua në saje të marrjes së masave fortifikuese në ndërtim objektesh mbrojtëse, krijim të kushteve gjatë luftimeve dhe përfundimi, arritja e fitores. Për xhenierët dhe armën e tyre është shkruar vazhdimisht në historinë shqiptare dhe botërore. Të sistemuar, mendimin ushtarak për armën e xhenios edhe në formë historie e gjejmë në librat e shkruar prej xhenierëve. Libri “Historia e armës së xhenios në Shqipëri” i shkruar nga Ramiz Feçori, Dr. Miti Gallosi dhe Zabit Çuku tashmë ka fituar qytetarinë dhe ka zënë vend si një nga prurjet më të mira në historinë ushtarake shqiptare. Vlerat e tij janë gjithëpërfshirëse dhe tregojnë e përshkruan përpjekjet e para deri në përsosmëri të xhenierëve në shekuj. Libri “Oficerët e xhenios në rrjedhën e historisë” sjell dukuri dhe cilësi të shumta të kuadrove xhenierë. Libri është shkruar me dashuri dhe vërtetësi, pa zbulime dhe pa u mbërthyer nga nostalgjia, duke treguar të vërtetën që i duhet lexuesit. Libri ka një rrjedhshmëri dhe është shkruar thjeshtë, pa fjalë të mëdha, lehtësisht i qartë dhe mjaft tërheqës. Në faqet e tij ne gjejmë në një hapësirë të gjerë një korpus me oficerë xhenierë të ardhur deri në kohët e sotme. Tashmë xhenierët na vijnë si dëshmitarët okularë të historisë sonë ushtarake. Është e njohur një maksimum që më shumë vlen një dëshmitar okular se sa dhjetë vetë, që kanë dëgjuar diçka. Këtë mision në libër autori Zabit Çuku e ka arritur. Në faqet e tij nuk gjejmë hakmarrje, mëllefe, mëri dhe autori nuk çirret, nuk mallkon, por portretet e tyre i ka shkruar me shumë dhemshuri, duke shkruar për kolegë, për oficerë, për inxhinierë e plot të tjerë.

E reja për armën e xhenios pas ndryshimeve të sistemit

Xhenierët shqiptarë në shekuj kanë bërë emër, mjafton të sjellim këtu ndërtimin e kështjellave, modelimin e tyre, me të veçantat e tyre, si dhe “artilërinë shkëmbore” deri tek fortifikimi modern dhe i justifikuar, tregon për pjekurinë dhe mprehtësinë e xhenierëve. Arma e xhenios tashmë me futjen në NATO dhe me filozofinë e re të mbrojtjes së vendit ka një peshë dhe përgjegjësi mjaft të madhe. Kjo u provua dhe në Luftën e Fundit në Kosovë, ku rreth territorit të vendit tonë, xhenierët treguan mençuri dhe aftësi të larta në çminimin e fushave të minuara. Më tej xhenierët shfaqën cilësi edhe në ndërtimin e urave, të ashtuquajtura të vjetra, por që për terrenin dhe vendin tonë ishin shumë efektive.

Kuadrot xhenierë në repartet ushtarake kanë qenë gjithmonë në luftë. Kjo sepse çdo stërvitje dhe mësim ata duhet ta kryenin si në kohë lufte, pra me mjetet e tyre luftarake. Kuadrot xhenierë në stërvitje dhe në mësim kanë treguar se kishin pak fjalë dhe shumë punë, ata gjithmonë ishin kokëulur, pra punëtorë të mëdhenj. Sepse çdo gjë lidhej më njerëzit, me lëvizjen e tyre, me kalimin në kushte të vështira të terrenit dhe të motit, me kalimin e pengesave ujore, me përgatitjen e terrenit për luftë etj. Të gjitha këto i kryenin kuadrot xhenierë, dhe të paktë, por tepër të përpiktë me detyrat e ngarkuara. Mbi të gjitha ata ishin njerëzor, e dinin detyrën dhe përgjegjësinë, e kurrë nuk u mburrën, por punuan të ishin dinjitoz dhe ja kanë dalë. Në repartet e këmbësorisë, xhenierët i kishim të paktë dhe i ruanin si floriri. Në Br.K vetëm shefi i xhenios, kryente të gjithë stërvitjen, mësimet, punimet fortifikuese, stërvitjen me rezervistë, nxënës të shkollave, etj.

Në Shqipëri janë kryer shumë ndërtime të objekteve fortifikuese

Fortifikimi i vendit, si ai i përherëshëm, ka patur ecurinë e tij të trashëguar nga luftërat e kaluara në vendin tonë. Duke mos dashur të ndalem në sistemin

e kalave (jo të pakta kudo në Shqipëri) e duke ardhur të luftërat e kohëve moderne, për të cilat flasim, theksoj se në kohën e Mbretërisë shqiptare, në vende kyçe të terrenit u morën masa të kufizuara për ndërtimin e disa fortifikatave të përherëshme. Kjo përvojë u çua më tej nga forcat pushtuese fashiste italiane e gjermane në vendin tonë, sidomos për ndërtimin e fortifikatave të veçanta, nëpër hyrje e dalje të luginave të lumenjve apo të grykave malore që të çonin në objekte të rëndësishme në thellësi. Në periudhën e pas Luftës së Dytë Botërore e menjëherë pas përfundimit të saj, në Shqipëri u mbajt në vëmendje të shfrytëzoheshin gjithë këto punime të së shkuarës. Më pas, fortifikimi i konceptuar si pjesë e Përgatitjes së Teatrit të Luftës, si një kompleks i tërë masash. Do të përsoseshin më tej ato ekzistueset me punime të lehta fushore duke u plotësuar dhe me sistemin tunel e së fundi atë të rajoneve të fortifikuara e tepër të fortifikuara.

Shqipëria, në gjithë historinë e saj ka qenë një vend paqedashës. Ajo kurrë nuk ka kërcënuar dhe nuk ka sulmuar askënd. Të parët tanë si relike për fortifikimet na lanë shenja si masa fortifikuese, na lanë kështjellat, pirgje me gurë etj., të cilat sot janë objekte studimi dhe me to krenohemi. Çdo brez punon dhe lufton për t’u mbrojtur. Ata na lanë kështjellat dhe mure guri, ndërsa brezi im dhe më parë ndërtuan objekte fortifikuese, kur dhe ku ju duheshin për paqe dhe për luftë. Tani të flasim pak për sistemin socialist i cili, siç u mendua dhe u realizua në Shqipëri, çdo ditë ne jetonim me luftën dhe prisnim të na sulmonin një apo koalicion me armiq. Kjo ishte ideja e ngritur. Ndaj dhe në bazë të kësaj ideje në Shqipëri u ndërtuan 175 mijë qendra zjarri, të vogla e deri tek të mëdhatë. U ndërtuan tunele nëntokësore, baza e strehim për avionë, u realizuan dhe dy kryeveprat arkitektonike, si Baza Ajrore e Gjadrit dhe Baza Detare e Porto-Palermos. Më tej u ndërtuan nga komandat e batalioneve, të brigadave e deri tek njësitë më të mëdha. Këto objekte u ndërtuan me punën e oficerëve dhe ushtarëve. Për kohën që jetuam, por dhe sot fortifikimi është mëse i nevojshëm. Kjo varet nga udhëheqja strategjike e vendit. Në socializëm udhëheqja kështu mendoj dhe veproj, pasi kështu mendonin dhe vëpronin edhe Fuqitë e Mëdha, me armë të sofistikuar, por dhe me punime xheniere nga më të ndryshmet. Parë në këtë fushë ne nuk ishim të vetmit që merrnim masa të tilla. Kështu p.sh. për shkak të Luftës së Ftohtë, në Norvegji u hapën mbi 11 mijë/km tunele fortifikuese, në Zvicër 16 mijë/km, në Francë 8 mijë/km, ndërsa

vetëm në Moskë gjithashtu mbi 8 mijë/km tunele që shërbenin për komandën e Përgjithshme Sovjetike etj.

Sot në vendin tonë kritikohen se u bënë këto punime fortifikuese, se ato nuk duheshin bërë, e se populli nuk kishte nevojë për to. Dakort në parim, po pse të parët tanë ndërtuan kështjella e ngritën barrikada, për t’u mbrojtur se vjen një ditë dhe ngelesh në qiell të hapur. Ndërtimi i tyre ishte një vepër kolosale që u arrit në saje të punës, mundit dhe sakrificave të të gjithë kuadrove xhenierë, të cilët në luftë të vërtetë ngritën me madhësi objektet që sot, ca i shajnë dhe ca i kanë kthyer në objekte muzeale për fitime... Pavarësisht se sot i shajnë këto vepër arti, ato në shumicën e rasteve janë kthyer dhe po kthehen në Bunk-Art, vende historike dhe turistike. Ja që dhe kështu ato kanë vlera për shoqërinë.

Përfytyrimi i Fortifikimit të Shqipërisë ishte i lidhur me hamendjet më të çuditshme të armiqve rrotull, të të dy kampeve ideologjike, Imperialist dhe Revizionist, të luftës mbrojtëse brenda një vendi të vogël, mes fqinjve gjithnjë armiqësorë, ç’ka solli sistemin fortifikues të pashembullt në botë, sidomos për një vend të vogël dhe pa zhvillimin e duhur ekonomik. Fortifikimi sipas studiesve ushtarake shqiptarë ishte “masë e rëndësishme e përgatitjes xheniere të vendit për luftë, që përfshin një tërësi objektesh të fortifikuara, të ndërtuara në të gjithë thellësinë e vendit, sipas një sistemi të caktuar, për realizimin e konceptit strategjik të artit ushtarak... fortifikimi kryhej sipas parimeve dhe kërkesave të Artit Ushtarak të luftës popullore, qysh në kohë paqeje, zhvillohet me ritëm më të lartë edhe gjatë kohës së veprimeve luftarake”, -shkruhet në Fjalorin Enciklopedik Shqiptar.

Projektimi dhe ndërtimi i tij, kishte në themel përballjen e një vendi të vogël, prej agresioneve që mund të fillonin luftën dhe të përballëshin me këtë fortifikim. Tërësia e fortifikimeve shqiptare moderne përfshin ndërtime fortifikuese të shumëllojshme, të ndërtuara në të gjithë gjeohapësirën e vendit, që nga buza e ujit gjer në vijën e kufirit shtetëror që ishin: transhe, hendeklidhje, vendkomanda të njësive luftarake, batalion, bateri, brigadë, divizion, të Komandës së Përgjithshme, pozicione zjarri të baterive të Artilerisë Tokësore, Bregdetare të Artilerisë Kundërajrore, të moratjave (tipe të ndryshme), tunele të përmasave të ndryshme në zona malore, kodrinore dhe qytetore etj. Në vitin 1968, Shqipëria doli nga Traktati i Varshavës. Që prej këtij momenti shkëputës, koncepti mbrojtës, ju përshtat rrethimit të gjithanshëm. Vepra

fortifikuese shqiptare zgjati për një kohë prej 20 vite të mundimshme ndërtimore që përfshin një periudhë projektimi, ndërtimi, eksperimentimi, mbështetur në parime të “Artit Ushtarak të Luftës Popullore”.

Fortifikimi në botën ushtarake

Fortifikimi nuk ishte një gjetje shqiptare e që të anatemohej apo e kundërta, të vlerësohet pozitivisht e vetëm nga ky kënd. Ishte përvojë nga ushtritë e huaja, ishte një përvojë botërore. Duke lënë mënjane sitemin e mbrojtjes së kalave e duke ardhur në shek. XX, janë të mirënjohura jo vetëm objekte të vendit nëpërmjet kalave por dhe vija të tëra të fortifikuara. Në Luftën e Parë Botërore përmendim rajonin e fortifikuar të Verdunit, i gërshtuar me punime fushore, të shtrira përpara dhe në krahë të kështjellës. Harmonizimi i tij luajti rol vendimtar në mbrojtjen e ushtrisë franceze nga mësymja gjermane. Në mes dy luftërave botërore, nisur nga përvoja e Luftës së Parë Botërore, madje dhe si masë parandaluese, për të përballuar agresionin e mundshëm, u ndërtuan, që në kohë paqeje, disa vija të fortifikuara për gjatë kufijve shtetëror. Të tilla ishin vijat “Metaksa” (në kufirin greko-bullgar), vija “Stalin” në BRSS, vija “Valo-Alpino” (në Itali në kufi me Austrinë) e për të ardhur te ato me ndikime më të fuqishme në rrjedhat e veprimeve luftarake të palëve në Luftën e Dytë Botërore, si vija e fortifikuar franceze “Mazhino”, ajo finlandeze “Manerhejm”, gjermane “Zigfrid” apo te vija “Bar Lev” në Luftën e “Kipurit” (izraelo-arabe, të vitit 1973).

Në ushtri u studiua me vëmendje përvoja praktike nga sistemi tunel i dhjet-vjeçarëve të fundit të shek. XX në shumë vende europiane dhe aziatike. Shumë të njohura, madje të studiuar në vendet përkatëse nga specialistë ushtarakë shqiptarë ishin sistemet tunel në Luftën e Koresë në vitet 1950-1953, apo në Vietnam, deri nga mesi i viteve ’70. Madje, nga fundi i viteve ’70, sidomos për ndërtimin e Qendrave të Zjarrit (QZ) për terrenin e thyer (me elementë të veçantë e jo kupolë monolite), u studiua fortifikimi i ushtrisë amerikane gjatë Luftës në Vietnam. Në Suedi apo në vendet e tjera nordike, në vitet ’70-’80, është marrë prej nesh përvojë dhe teknikë e pajisje për ndërtime të ndryshme fortifikuese. Pra, kudo që gjendej një përvojë e që gjykohej se ajo mund të na shërbente, mundoheshim ta merrnim e ta përshtasim për kushtet e terrenit tonë. Fortifikimi i huaj ka qenë objekt i studimit të Historisë tonë Ushtarake.

Vijat e fortifikuara, u ndërtuan kryesisht në kohë paqeje. Shtriheshin gjatë kufijve tokësorë, por dhe bregdetarë përballë agresorit të pritshëm dhe kishin kryesisht karakter mbrojtës ose gërshtetim mbrojtje-bazë nisje për mësymje. Përforcoheshin më shumë në drejtimet më të rëndësishme të mësymjes së pritshme armike. Kishin për qëllim, nga njëra anë të ruanin forcën e gjallë e teknikën luftarake, të vendosur në to, të shumëfishonin rendimentin luftarak dhe, nga ana tjetër, të përballonin mësymjen e forcave kundërshtarë, t’i detyronin ato të humbisnin kohë, të përpunonin metoda e mënyra të posaçme të veprimeve luftarake për t’i pushtuar. Kjo do të harxhonte agresorëve kohën aq të dëshiruar në periudhën fillestare të luftës, si dhe do të kërkonte forca e mjetet shumë më të shumta se mësymja ndaj mbrojtjes së zakonshme. Ndërkohë vijat “Manerhejm” e “Zigfrid” shërbenin si bazë nisje e fortifikuar për kundërmësymje apo mësymje. Në tërësi vijat e fortifikuara përbëheshin nga ndërtime mbrojtëse të karakterit të përherëshëm, kryesisht nëntokësore e pjesërisht me elemente

betonarme, të ndërturura me mburoja çeliku në sipërfaqe. Lufta e Dytë Botërore tregoi se ato, pavarësisht qëndresës, u pushtuan nga mësymësi. Për të kuptuar më mirë fortifikimin tonë, le të veçojmë shkurtazi disa dukuri të ndërtimit, por dhe të zhvillimit të veprimeve luftarake në disa prej këtyre vijave, me anë të tyre të forta, por dhe të dobëta, të shfrytëzuara nga kundërshtarët.

Mendimi për këto ndërtime fortifikuese...

Përgatitja e Teatrit të Luftës, apo fortifikimi i vendit tek ne, ishte një realitet sa i njohur, aq i përfolur, jo aq nga përmasat e gjera që mori tek ne, se sa për vlerat e tij. Kjo nuk ishte një përvojë thjeshtë shqiptare dhe pse pati një origjinalitet të theksuar shqiptar. Parimisht ka përbërë e përbën një nevojë, një domosdoshmëri, sidomos për vendet që në themel të strategjisë së vet ushtarake kishin strategjinë e mbrojtjes.

Gjysma e dytë e shek. XX, u shoqëra nga përsosje masive të teknikës dhe të armatimit ushtarak, rritje e shpejtësisë e manovrimit të trupave, si dhe e forcës shkatërruese të goditjeve të befasishme masive nga toka, deti e sidomos ajri. Ushtarakisht të gjitha palët ndjeheshin të kërcënuara. Madje jo thjeshtë në frontin e luftës, por në të gjithë thellësinë e vendit. Këtëj, secila palë, pavarësisht karakterit e përmbajtjes së strategjisë ushtarake, ishte e detyruar të merrte masa të fuqishme pasive mbrojtëse. Nga shteti në shtet dhe nga ushtria në ushtri, ndryshonin vetëm rrugët që ndiqeshin, forcat e mjetet që caktonin e përmasat mbrojtëse që realizohehshin. Kështu SHBA, për përballimin e rrezikut që e kërcënonte territorin e saj nga raketa kundërshtarë (me mbushje të zakonshme, bërthamore, kimike e biologjike), si masë kryesore zgjodhën atë që e quajtën, në kohën e Presidentit Regan, “Lufta e Yjeve”, apo të “Mbrojtjes kundër raketave”. Kjo masë e përsosur përbën në ditët e sotme, një nga prioritetet e NATO-s dhe të SHBA-së. Këtë rrugë, dhe pse një shtet me politikë shtetërore e strategji ushtarake tradicionalisht sulmuese, e ndoqi BRSS, rivalja kryesore e SHBA.

Në kushtet e këtij rivaliteti mes dy blloqeve ushtarake, shteti ynë i kushtëzuar nga një përballje mes tyre në hapësirën ballkanike, ndoqi rrugë të tjera e më optimale për kushtet e mundësitë tona, sikurse ishte fortifikimi i teatrit të luftës. Fortifikimi përdorej nga vet shtetet e mëdha, qoftë për mbrojtjen e vetë raketave, duke i vendosur apo futur ato në strehime a pozicione zjarri betonarme, nga ku mund të jepnin më së shumti goditjet, por dhe për mbrojtjen e objekteve të rëndësishme strategjike e jo vetëm. Shtypi ushtarak i asaj kohe shkruante për subvencionime të shteteve në Europën Qendrore në vijat ku pritej të përballëshin dy blloqet ushtarake, apo në SHBA për ndërtimin e strehimeve, në shtëpi e pallate të ndryshme apo pajisjen e kateve përdhese, për t’u shfrytëzuar si strehime apo fortifikata në rast lufte.

Mesazh për armën dhe kuadrot xhenierë për 100 vjetorin

Mezashi im për kuadrot xhenierë është se ata kanë bërë një punë titanike dhe që historia do ta gjykojë gjithmonë për mirë. Gjurmët e tyre janë të arta dhe për këtë flet vetë realiteti i ndërtimeve kolosale të ndërtuara me përkushtim dhe me një qëllim të vetëm, për t’i shërbyer atdheut me punë, djersë dhe ndershmëri. Ky ishte dhe qëllimi fisnik i tyre në tërë këtë përpjekje kolosale të bërë në çdo cep të vendit tonë. Urimet më të mira dhe të jenë kryelartë se detyrën ndaj shoqërisë dhe atdheut e kanë kryer me përkushtim!

Qendra e Arsimimit Profesional të Nënoficerëve

Mbyllet me sukses Kursi i 45-të
i Avancuar i Nënoficerit*Kursi i Avancuar i Nënoficerit i cili zgjati 8 javë u evidentua për pjesëmarrjen e 15 grave dhe vajzave*

Më datë 9 shkurt 2021 mbyllet me sukses Kursi i 45-të i Avancuar i Nënoficerit, në Qendrën e Arsimimit Profesional të Nënoficerëve. Në ceremoninë e përfundimit të këtij kursi mori pjesë Komandanti i Qendrës së Arsimimit Profesional të Nënoficerëve Kolonel Arben Toska si dhe stafi mësimdhënës, mbështetës dhe kursantë.

Në fjalën e tij kolonel Toska vlerësoi punën e bërë nga kursantët në përvetësimin e programit mësimor. Ndër të tjera ai tha: “Aktualisht një ndër risitë e arsimimit në FA është përfshirja e një numri më të madh të grave dhe vajzave, të cilat stërviten, garojnë, konkurojnë, dhe shërbejnë njësoj si burrat nën uniformë, gjë e cila u evidentua qartë në këtë kurs me pjesëmarrjen e 15 grave dhe vajzave.” Kursi i Avancuar, u zhvillua në QAPN për një periudhë 8-javore (pjesa e parë e liderit) dhe ka si qëllim përgatitjen e nënoficerëve në rolin e zëvendëskomandantit të togës. Në këtë kurs morën pjesë nënoficerë me gradën “tetar”. Ndërkohë më datën 15 shkurt u hap Kursi 46-të i Avancuar i Nënoficerit, i cili zhvillohet në Qendrën e Arsimimit Profesional

të Nënoficerëve për një periudhë 8 javore. Fokusi i tij është marrja e njohurive dhe përgatitja e nënoficerit në rolin e zëvendëskomandantit të togës. Në këtë kurs marrin pjesë 37 kursantë nënoficerë me gradën “tetar”, të cilët vijnë nga të gjithë

njësitë dhe repartet e Forcave të Armatosura. Qendra e Arsimimit Profesional të Nënoficerëve vijon të zbatojë me intensitet dhe përkushtim të plotë planin e arsimimit për vitin 2021, duke zbatuar me rigozitet protokollin Anti-Covid.

QENDRA E ARSIMIMIT PROFESIONAL TË NËNOFICERËVE

Përfundon Kursi i 8-të
4 javor i Kryekapterit

Gjeneral brigade Albert Mullai: “Qendra e Arsimimit Profesional të Nënoficerëve është një njësi me eksperiencë në arsimimin profesional të nënoficerëve në FA”

Ditën e premte, më datë 5 shkurt 2021, në mjediset e Qendrës së Arsimimit Profesional të Nënoficerëve u zhvillua ceremonia e përfundimit të Kursit të 8-të të Kryekapterit.

Në këtë ceremoni mori pjesë Komandanti i Akademisë së Forcave të Armatosura Gjeneral brigade Albert Mullai, Komandanti i Qendrës së Arsimimit Profesional të Nënoficerëve Kolonel Arben Toska, si dhe personeli drejtues dhe mësimdhënës i Qendrës së Arsimimit Profesional të Nënoficerëve.

Fjalën e hapjes e mbajti Instruktori Përgjegjës i Kursit Kryekapter Enver Rama, i cili tha: “Vlerësoj punën në grup të kursantëve të cilët treguan përkushtim profesional, ushtarake e njerëzore, në përpunimin dhe moshën dhe vjetërsinë e shërbimit

të secilit prej tyre në Forcat e Armatosura”. Komandanti i Akademisë së Forcave të Armatosura Gjeneral brigade Albert Mullai, u shpreh se “Qendra e Arsimimit Profesional të Nënoficerëve është një njësi e konsoliduar dhe me eksperiencë, në arsimimin profesional të nënoficerëve

cerëve, shtylla kurrizore e FA-së. Ndaj të gjitha përpjekjet tona shkojnë në drejtim të zhvillimit dhe arsimimit tuaj”. Kursi i Kryekapterit, u zhvillua në Qendrën e Arsimimit Profesional të Nënoficerëve për një periudhë 4-javore dhe pati si qëllim zhvillimin e elementeve themelore të personalitetit të Kryekapterit.

në FA”. Komandanti i Qendrës së Arsimimit Profesional të Nënoficerëve në fjalën e tij tha: “Për ne nuk ka investim më të rëndësishëm se sa në arsimim dhe dije, pasi në vlerësimin e liderit ushtarak të Forcave të Armatosura, ju jeni pjesa më e rëndësishme e korpusit të nënoficerëve.

Akademia e Forcave të Armatosura

Fillon Kursi Themelor
i Oficerit të Shtabit

Kursi përbëhet nga pjesëmarrës të Forcave të Armatosura Shqiptare dhe Forcës së Sigurisë së Kosovës

Në Akademinë e Forcave të Armatosura ka filluar më 8 shkurt 2021, procesi mësimor me kursantët e Kursit Themelor të Oficerit të Shtabit. Pjesëmarrësit nga Forcat e Armatosura Shqiptare dhe ato të Forcës së Sigurisë së Kosovës, do të ndjekin procesin mësimor online nga data 8 shkurt 2021 deri 14 maj 2021. Në ditën e parë të kursit u bë prezantimi i programit mësimor dhe mënyra e zhvillimit të tij. Mësimi dhe stërvitja do të zhvillohen duke respektuar udhëzimet e dhëna në lidhje me masat parandaluese ndaj “COVID-19”. Qëllimi i këtij kursi është përgatitja e oficerit të shtabit të batalionit për përbushjen e kërkesave të drejtimit, koordinimit, planëzimit dhe stërvitjes në nivel taktik do të shërbejë rritjes profesionale për realizimin e detyrave në përbushje të misionit që këta oficerë kanë në Forcat e Armatosura.

MINISTERIALI I NATO-S, 17-18 SHKURT 2021

Ky është viti i shtatë i rritjes së shpenzimeve të mbrojtjes

Ministrat e Mbrojtjes adresuan NATO-2030, ndarjen e barrës dhe misionet në Afganistan dhe Irak

Ministrat e mbrojtjes së NATO-s u takuan përmes telekonferencës së sigurt të mërkurën dhe të enjten (17-18 shkurt 2021) për të adresuar misionet e NATO-s në Afganistan dhe Irak, për të shqyrtuar përparimin drejt ndarjes më të drejtë të barrës dhe për të diskutuar iniciativën NATO 2030. Ministrat u takuan gjithashtu me partnerët e NATO-s, Finlandën, Suedinë dhe Bashkimin Evropian për të adresuar sfidat e përbashkëta të sigurisë.

“Ky është takimi ynë i parë me administratën e re të Bajdenit dhe një mundësi për të përgatitur samitin e NATO-s në Bruksel më vonë këtë vit,” tha Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Jens Stoltenberg. Iniciativa NATO-2030 ishte në krye të axhendës dhe Z. Stoltenberg paraqiti një sërë propozimesh për ministrat e Mbrojtjes për të filluar përgatitjet për samitin. Ai përshkroi pikat kryesore të propozimeve të tij, të cilat përfshijnë: rritjen e fondeve të NATO-s për parandalimin dhe aktivitetet e mbrojtjes; rritja e rezistencës së aleatëve; duke ruajtur avantazhin teknologjik të NATO-s; koordinimi politik në rritje; bashkëpunimi me partnerë me të njëjtin mendim; forcimi i trajnimit

dhe ndërtimit të kapaciteteve për partnerët; dhe duke iu përshtatur ndryshimeve klimatike. Sekretari i

Përgjithshëm gjithashtu rekomandoi për të azhurnuar Konceptin Strategjik të NATO-s.

Më 18 shkurt, ministrat diskutuan misionet e NATO-s në Afganistan dhe Irak, të cilat janë në një moment të rëndësishëm. Sekretari i Përgjithshëm theksoi se NATO mbështet fuqimisht procesin e paqes në Afganistan dhe ka rregulluar ndjeshëm praninë e saj si pjesë e procesit. Sidoqoftë, ai vuri në dukje se bisedimet e paqes mbeten të brishta dhe niveli i dhunës mbetet i lartë në mënyrë të papranueshme. “Ndërsa asnjë aleat nuk dëshiron të qëndrojë në Afganistan më gjatë sesa është e nevojshme, ne nuk do të largohemi para se të jetë koha e duhur. Kështu që ministrat do të

vazhdojnë të vlerësojnë situatën në terren dhe të monitorojnë zhvillimet nga afër,” tha ai.

Ministrat ranë dakord për të filluar një mision të zgjeruar në Irak, me më shumë trajnime dhe këshillime të personelit aleat në më shumë institucione të sigurisë në të gjithë vendin. Kjo pason një kërkesë nga qeveria irakiane dhe një koordinim të ngushtë me Koalicionin Global. Ata gjithashtu rishikuan progresin drejt ndarjes më të drejtë të barrës. Sekretari i Përgjithshëm njoftoi se 2021 do të jetë viti i shtatë radhazi i rritjes së shpenzimeve të mbrojtjes. “Që nga viti 2014, aleatët Evropianë dhe Kanadaja kanë kontribuar me një shtesë kumulative prej 190 miliardë dollarësh amerikanë,” tha ai.

Stoltenberg vlerëson Maqedoninë e Veriut për kontributin në NATO

Më 11 shkurt 2020, ministri i Jashtëm i Maqedonisë së Veriut, Bujar Osmani, u takua me Sekretarin e Përgjithshëm të NATO-s Jens Stoltenberg në Selinë e NATO-s. Ata diskutuan çështje në lidhje me sigurinë euro-atlantike, përfshirë përgjigjen e Aleancës ndaj pandemisë COVID-19, zhvillimet në Ballkanin Perëndimor, rezistencën kundër sulmeve hibride dhe kibernetike dhe iniciativën NATO 2030 për të forcuar Aleancën, si pjesë e përgatitjeve për Samitin e ardhshëm i NATO-s në Bruksel. Sekretari i Përgjithshëm falënderoi Maqedoninë e Veriut për kontributet e saj që nga anëtarësimi i saj në NATO, më pak se një vit më parë. “Unë i mirëpres kontributet e qëndrueshme të Maqedonisë së Veriut në sigurinë tonë kolektive, duke përfshirë vendosjen e trupave tuaja në misionet tona, Mbështetjen e Vendosur në Afganistan, në misionin e KFOR-it në Kosovë dhe Misionin e NATO-s në Irak”, tha Z. Stoltenberg. “Unë gjithashtu mirëpres donacionin e Maqedonisë së Veriut për Fondin e Mirëbesimit Pandemik të NATO-s, të cilin ne e vendosëm në përgjigje të sfidave të vazhdueshme të paraqitura nga kriza e Koronavirusit,” shtoi ai. Maqedonia e Veriut gjithashtu përfiton nga mbështetja e NATO-s për të luftuar COVID-19, së fundmi duke marrë ventilatorë pulmonarë nga Sllovakia. Dhurimi u koordinua nga Qendra Koordinuese Euro-Atlantike e Reagimit të Fatkeqësive të NATO-s si pjesë e paketës së ndihmës të NATO-s COVID-19 për Maqedoninë e Veriut. Pajisjet e tjera mjekësore do të dorëzohen në Maqedoninë e Veriut në javët e ardhshme nga Fondi i Mirëbesimit të Përgjigjes Pandemike të NATO-s. Sekretari i NATO-s gjithashtu m 11 shkurt, pati një telefonatë me ministren e Mbrojtjes të Maqedonisë së Veriut, Radmila Shekerinska.

NATO dhe Letonia mbështetje për Ukrainën

Më 17 shkurt, Ukraina mori mbi 9000 litra dezinfektues sipërfaqësorë nga Rezerva e Përgjigjes Pandemike të NATO-s. Dhurimi u koordinua nga Qendra Koordinuese Euro-Atlantike e Reagimit të Fatkeqësive të NATO-s (EADRCC) dhe Republika e Letonisë për t’iu përgjigjur kërkesës së Ukrainës për ndihmë ndërkombëtare për COVID-19. Dezinfektuesi do të shpërndahet në Shërbimin e Ruajtjes së Kufirit Shtetëror të Ukrainës dhe grupeve të saj të rojeve kufitare në pikat e kalimit kufitar në të gjithë vendin.

Dezinfektuesi sipërfaqësor u prodhua nga një kompani letoneze. Sigurimi i ndihmës dhe transporti për në Ukrainë u financua nga Letonia si pjesë e kontributit të tyre në natyrë në Fondin e Mirëbesimit të Përgjigjes Pandemike të NATO-s. Pas këtij dërgimi fillestar të ndihmës në Ukrainë nga NATO, ndihma e mëtejshme pritet të arrijë në javët e ardhshme, duke përfshirë njësitë lëvizëse të rrezeve x, dhomat e presionit negativ, kominoshet e mbrojtjes bio dhe gjeneratorët portabël të oksigjenit.

Kjo mbështetje është pjesë e 11 paketave të ndihmës COVID-19 që NATO ka aprovuar për aleatët dhe partnerët. Tetëmbëdhjetë aleatë kanë bërë donacione financiare dhe në natyrë të pajisjeve mjekësore dhe furnizimeve për Fondin e Mirëbesimit të Përgjigjes Pandemike. Fondi i Mirëbesimit të Përgjigjes Pandemike të NATO-s administron një rezervë të pajisjeve mjekësore dhe furnizimeve nga donacionet në natyrë ose blerjet e synuara për të siguruar lehtësim të menjëhershëm të aleatëve ose partnerëve në nevojë. Si mekanizëm i reagimit të emergjencave civile të NATO-s, EADRCC vazhdon të koordinojë dhurimet dypalëshe në natyrë përmes mekanizmit të saj të shtëpisë së pastrimit dhe Fondit të Mirëbesimit të Reagimit Pandemik të NATO-s.

Forca e Mbikëqyrjes Tokësore arrin aftësinë fillestare operacionale

Komandanti Suprem i Aleancës së NATO-s, gjenerali Tod Wolters, deklaroi aeroplanët e pilotuar nga distanca të AGS RQ-4D të NATO-s operativisht të gatshëm kryesisht për të kryer misione. Ky është një moment i rëndësishëm për programin, i cili do të rrisë ndjeshëm ndërgjegjësimin, indikacionet dhe paralajmërimet e Aleancës për atë që po ndodh rreth kufijve të saj. “Në nëntor, ne kohët e fundit njoftuam mbërritjen e avionit të fundit të Mbikëqyrjes të Aleancës së NATO-s në Sigonella, Itali, një moment historik drejt përmirësimit të ndjeshmërisë së mjedisit”, tha Komandanti Suprem i Aleatëve të Evropës, gjenerali Wolters, gjatë intervistës për mediat, Bruksel, në 3 shkurt 2021.

Sistemi AGS i NATO-s do të sigurojë një aftësi unike të teknologjisë për të 30 anëtarët e Aleancës, me një platformë të përshtatur për të përmbushur kërkesat e Mbikëqyrjes së Inteligjencës dhe Zbulimit të NATO-s. Kjo do t’u sigurojë vendimmarrësve të NATO-s informacion të vlefshëm bazuar në një pamje gjithëpërfshirëse të kushteve në terren, në çdo kohë.

“Deklarimi i aftësisë fillestare operacionale është një moment i rëndësishëm për Forcën e Mbikëqyrjes Tokësore të Aleancës dhe për Aleancën në tërësi. Avioni i Pilotuar nga Distanca RC-4D “Phoenix” është një sistem mjaft i aftë”, tha Komandanti i Drejtorisë Strategjike të Punësimit SHAPE, gjeneralmajor Phillip Stewart. “Kjo aftësi unike, shumëkombëshe, e shoqëruar me një ekip specialistësh aleatë që përpunojnë, vlerësojnë dhe shpërndajnë inteligjencën, u siguron vendimmarrësve të NATO-s informacion të duhur dhe në kohë. AGS është një fitore për aftësinë tonë për të kuptuar më mirë mjedisin e sigurisë dhe përpjekjet tona për të mbështetur paqen”, shtoi gjenerali Stewart.

Aftësia AGS operuar dhe në pronësi të NATO-s i mundëson Aleancës të kryejë mbikëqyrje të vazhdueshme në zona të gjera nga aeroplanë me qëndrueshmëri të gjatë në lartësi të madhe, duke operuar në distanca të konsiderueshme dhe në çdo gjendje të motit ose të dritës. Duke përdorur sensorë të përparuar të radarëve, këto sisteme do të zbulojnë dhe gjurmojnë vazhdimisht objektet në lëvizje dhe do të sigurojnë imazhe radari të zonave me interes dhe objekte të palëvizshme. Të 30 aleatët e NATO-s do të kenë akses në inteligjencën që ata gjenerojnë.

“IOC përfaqëson një kulm të përpjekjeve kolektive në disa organizata ndërkombëtare. Që nga fillimi i tij, secili grup ka luajtur një rol vendimtar për AGS të NATO-s, që nga koncepti në realitet”, tha Komandanti i Forcës AGS i NATO-s gjeneralbrigade Houston Cantwell. “Kjo gjithashtu demonstron angazhimin e NATO-s për mbrojtjen tonë kolektive dhe angazhimin tonë për zhvillimin e teknologjive më të përparuara dhe mbizotërimin e informacionit mbi kundërshtarët tanë,” deklaroi ai.

Avioni do të pilotohet në distancë nga Sigonella në Sicili dhe kryesisht do të fluturojë brenda hapësirës ajrore të NATO-s ose hapësirës ajrore ndërkombëtare. Më 4 qershor 2020, NATO kreu fluturimin e saj të parë të trajnimit dhe njohjes me një aeroplan RQ-4D Phoenix. Që atëherë janë bërë aranzhime të shumta që rezultojnë në mbledhjen e suksesshme të të dhënave të mbikëqyrjes ajrore që provojnë aftësinë e platformës për NATO.

JENS STOLTENBERG-LUDIVINE DEDONDER

Belgjika jep kontribute të rëndësishme në NATO

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s dhe ministri belg e Mbrojtjes diskutojnë Afganistanin dhe përparësitë e NATO-s

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Jens Stoltenberg mirëpriti ministrin belg të Mbrojtjes Ludvine Dedonder në Selinë e NATO-s më 11 shkurt 2021, përpara ministerialit të Mbrojtjes që u zhvillua me video konferencë të sigurt. Ky ishte takimi i parë midis z. Stoltenberg dhe znj. Dedonder. Sekretari i Përgjithshëm falënderoi ministrin e Mbrojtjes për kontributet e Belgjikës në Misionin Balltik të Policisë Ajrore të NATO-s, grupet shumëkombëshe të betejës në rajonin Baltik dhe misionin trajnues të NATO-s në Afganistan. Ai gjithashtu vlerësoi forcat e armatosura belge për mbështetjen e tyre në përpjekjet civile gjatë pandemisë, përfshirë pajisjet mjekësore, transportin, testimin dhe ndihmën për vaksinimet. Ai tha se kjo dëshmon edhe një herë rëndësinë e investimit në mbrojtje për të mbajtur të fortë ushtritë tona. Z. Stoltenberg dhe znj. Dedonder

diskutuan të ardhmen e pranishme të NATO-s në Afganistan, e cila u adresua në takimin e ministrave të Mbrojtjes të NATO-s në 17-18 shkurt. Sekretari i Përgjithshëm tha se NATO tani përballet me një zgjedhje të vështirë: të qëndrojë dhe të përballet me një angazhim të vazhdueshëm ushtarak ose të largohet dhe të rrezikojë që Afganistani përsëri të bëhet një strehë e sigurt për terroristët. “Talibanët duhet të respektojnë angazhimet e tyre: të zvogëlojnë dhunën dhe të ndërpresin lidhjet me grupet terroriste. Në vend të kësaj ne shohim nivele të papranueshme dhune nga Talibanët, duke përfshirë kundër mjekëve, gjykatësve dhe gazetarëve”, tha ai. “Ne shkuam në Afganistan për të parandaluar një tjetër 11 shtator. Ne e kemi bërë atë. Çfarëdo rruge që të zgjedhim tani, duhet të sigurojmë që Afganistani të mos jetë më kurrë një bazë për terrorizëm.” Sekretari i Përgjith-

shëm dhe ministri belg e Mbrojtjes diskutuan gjithashtu partneritetin NATO-BE dhe iniciativën NATO 2030 që synon ta bëjë Aleancën edhe më të fortë për të ardhmen. Sekretari i Përgjithshëm tha se ai pret samitin e NATO-s në Bruksel i cili do të zhvillohet gjatë këtij viti.

Dr.Zheljka Antiç, Dr.Marwa Qarage dhe Olesea Caftanatov

Me rastin e Ditës Ndërkombëtare të Grave dhe Vajzave në Shkencë, po sjellim tre gra të reja, se si ato po bëjnë përparime të mëdha në teknologji dhe inovacion, me mbështetjen e Programit të Shkencës për Paqen dhe Sigurinë (SPS) të NATO-s. Në vitin 2015, Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara (KB) themeloi këtë Ditë Ndërkombëtare, të mbajtur çdo 11 Shkurt, për të njohur rolin kritik që gratë dhe vajzat luajnë në shkencë dhe teknologji. Kjo ditë promovon angazhimin e grave dhe vajzave, të cilat vazhdojnë të preken nga paragjykimet dhe stereotipet gjinorë që kufizojnë aksesin dhe pjesëmarrjen e tyre në fushën shkencore. Sipas Kombeve të Bashkuara, më pak se 30 përqind e studiuesve në të gjithë botën janë gra. Organizata e Kombeve të Bashkuara për Arsimin, Shkencën dhe Kulturën (UNESCO) gjithashtu raporton se regjistrimi i studenteve të reja femra është veçanërisht i ulët në Teknologjinë e Informacionit dhe Komunikimit (TIK), shkencat natyrore, matematikën, statistikën dhe inxhinierinë. Tregimet më poshtë tregojnë shembuj të tre shkencëtareve të reja nga vendet partnere të NATO-s që thejnë këtë trend.

Dr. Zheljka Antiç është Profesor i Asociuar i Kërkimit në Institutin e Shkencave Bërthamore, Vinča në Serbi. Ajo ka një interes të përjetshëm për shkencat, gjë që e motivoi atë të përfundonte një doktoraturë në kimi dhe teknologji kimike. Dr. Antiç vlerëson që hulumtimi vazhdimisht e trajnon trurin e saj të jetë logjik, të mendojë qartë dhe të bëhet më i mirë në zgjidhjen e problemeve. “Duke qenë një shkencëtare, unë kam një ndjenjë që puna ime ka rëndësi dhe se ajo do të ketë një ndikim të drejtpërdrejtë në jetën e njerëzve, të paktën në planin afatgjatë. Një karrierë në shkencë hap mundësinë për të zgjidhur sfidat globale në lidhje me shëndetin, sigurinë, ndryshimin e klimës, energjinë e qëndrueshme dhe ushqimin, vetëm për të përmendur disa”, tha ajo. Megjithatë më shumë gra sesa burra ndjekin karrierë në kërkimin shkencor në Serbinë e saj të lindjes, Dr. Antiç ende beson se vajzat dhe gratë e reja duhet të zgjedhin profesionin e tyre pa paragjykim. Ajo pëlqen të flasë për këtë temë edhe me vajzën e saj 11-vjeçare dhe miqtë e saj, duke i inkurajuar ata të ndjekin interesat e tyre të karrierës “Këshilla ime për të gjithë të rinjtë e interesuar në një karrierë në shkencë, veçanërisht vajzat dhe gratë e reja karriera është brenda mundësive të tyre”, shtoi Dr. Antiç. Ajo po merr pjesë në një projekt shumëvjeçar SPS që synon zhvillimin e një teknologjie të re për të zbuluar dhe njohur avujt e eksplozivëve në zona të mëdha. Projekti përfshin gjithashtu ekupe kërkimore nga Mbrojtëria e Bashkuar dhe Shtetet e Bashkuara.

Dr. Marwa Qarage është Asistent Profesor në Universitetin Hamad Bin Khalifa në Katar. Duke punuar në një fushë të mbizotëruar nga meshkujt, ajo hasi “një presion të madh për të lulëzuar, jo vetëm për zhvillimin tim, por sepse unë shërbeva si një model për gratë e tjera të reja, gjithashtu në rajon”. Për të përballuar këtë presion, ajo bëri partneritet me të vetmen grua tjetër në fakultet dhe së bashku ato zhvillojnë ide kërkimore plotësuese. “Unë besoj fuqimisht se të qenit e ditur, e pajisur mirë dhe të kesh grupe mbështetëse dhe një rrjet bashkëpunues të grave shkencëtare janë çelësi për të ndihmuar gratë të kenë sukses në fushat e lidhura me shkencën,” deklaroi Dr. Qarage. “Unë mendoj se gratë shpesh ndihen të konfliktuara kur bëhet fjalë për të ndjekur karrierën e tyre ose për të krijuar një familje thjesht sepse nuk shohin shumë gra që kanë pasur sukses në të dy zonat”, vërejtë Dr. Qarage. “Është e rëndësishme që vajzat e reja të shohin gratë shkencëtare dhe të mësojnë nga historitë e tyre të suksesit. Kjo dukshmëri e grave në një fushë të mbizotëruar nga meshkujt do të inkurajojë më shumë gra të ndjekin karriera të tilla”, shtoi ajo. Dr. Qarage po punon me homologët e saj në Jordani dhe Portugali në një projekt shumëvjeçar SPS që synon zhvillimin e sistemeve për të rritur sigurinë e rrjeteve të Internetit të Gjërave, të cilat përfshijnë pajisje informatike të ndërlikdhura, makina dixhitale dhe sensorë.

Olesea Caftanatov është një studiuese e re nga Republika e Moldavisë, e cila aktualisht po punon drejt një doktorature në Institutin Vladimir Adrunachievici të Matematikës dhe Shkencave Kompjuterike në Kishinau. Zonja Caftanatov beson se të ndjekësh një karrierë në shkencë është si një fushë e mundësive të pafundme. Sidoqoftë, si për shumë gra të tjera, pajtimi i qëllimeve të familjes dhe karrierës së saj ishte një sfidë. “Si nënë, mund të them se jemi të përfshira në shumë detyra në çdo kohë dhe ndihemi si një merimangë që tërhiqet nga këmbët në të gjitha drejtimet. Pavarësisht kësaj, të shtyrë nga pasioni për shkencën, ne krijojmë disi rrjetë mahnitëse”. Forca e saj lëvizëse është një dëshirë për t’u njohur si ekspert në fushën e saj kërkimore në TIK. Ajo përpiqet për këtë qëllim përmes zellit dhe këmbënguljes. Ky është mesazhi që ajo u përcjell studentëve të saj të cilët besojnë se vetëm individë me talent të jashtëzakonshëm duhet të përfshihen në kërkime. “Pothuajse të gjithë kemi lindur njësoj të talentuar. Talenti nuk është çështje e aftësive të lindura, por më tepër e zellit”, shpjegon Olena Caftanatov. Ajo është e përfshirë në një projekt SPS që synon të rrisë efikasitetin e reaguesve të parë në katastrofa në shkallë të gjerë duke mbështetur vendimmarrjen e tyre me inteligjencën artificiale. Përmes këtij projekti, ekipi i saj po bashkëpunon me studiues nga Kroacia, Gjermania, Rumania dhe Shtetet e Bashkuara.

Si SPS mbështet gratë e reja në shkencë: Pjesëmarrja në aktivitetet e mbështetura nga Programi i Shkencës për Paqen dhe Sigurinë e NATO-s është i hapur për shkencëtarët dhe ekspertët pa paragjykim gjinor nga vendet anëtare dhe partnere të NATO-s. Më shumë se kaq, projektet shumë-vjeçare të Programit ofrojnë mundësi për të mbështetur shkencëtarët e rinj në fazat e hershme të karrierës së tyre përmes bursave. Midis

40 projekteve të reja SPS të filluara në vitin 2020, 37 nga 88 përfituesit e rinj të bursave ishin gra. Aktivitetet e Programit gjithashtu ofrojnë mundësi mësimi përmes kurseve të trajnimit për tema shumë të specializuara, të tilla si teknologjitë e përparura dhe mbrojtja kibernetike. Për më tepër, Programi dëshiron të evidentojë talentet e përfshira në aktivitetet e tij, duke siguruar modele për brezat e rinj të shkencëtarëve.

Integrimi i grave në njësitë luftarake tokësore

Organizata e Shkencës dhe Teknologjisë e NATO-s (STO) kohët e fundit përfundoi një studim të madh mbi integrimin e grave në njësitë luftarake tokësore. Studimi zbuloi se shumë vende të NATO-s dhe partnerët janë duke integruar gratë në njësitë luftarake tokësore dhe rolet e hapura për gratë po rriten. Integrimi gjinor ndikon në efektivitetin luftarak. Prandaj, është e rëndësishme, shënimet e studimit, të identifikojnë praktikatat më të mira, të mbledhin prova dhe të mbledhin mësimet e nxëna për të mbështetur pjesëmarrjen e grave në role luftarake dhe për të kuptuar më mirë efektet e integrimit gjinor. Studimi, i kryer nga shkencëtarë nga NATO dhe vendet partnere, identifikoi: ndikimi i faktorëve socialë, kulturorë dhe psikologjikë të integrimit gjinor në njësitë e afërta luftarake dhe ndikimi i tyre në efektivitetin e luftimit; procese dhe strategji efektive për integrimin e grave; metodologjitë e duhura për monitorimin, matjen dhe vlerësimin e integrimit. Provat dhe rekomandimet empirike nga studimi do të ndahen dhe ndihmojnë në informimin e programeve kërkimore të mbrojtjes brenda kombeve pjesëmarrëse. Ai gjithashtu do të sigurojë mundësi për kërkime bashkëpunuese me institucionet akademike, si dhe partnerë të sigurt siç janë organizatat e policisë. Duke shkruar përpara, STO do të publikojë një raport përmbledhës mbi rolin e grave në forcat e armatosura. NATO njeh rolet jetike që gratë luajnë në paqe dhe siguri dhe rëndësinë e përfshirjes së perspektivave gjinore në gjithçka që bën Aleanca.

NATO përmes Takimeve të Normalizimit të Aviacionit në Ballkan ka lehtësuar zyrtarizimin e një Marrëveshje Kuadër midis KFOR dhe Islandës. Agjencia e Sigurisë së Transportit të Islandës (ICE-TRA) tani po vepron si një Funksion i Mbikëqyrjes së Sigurisë në mbështetje të Komandantit të KFOR-it, i cili mban autoritetin kryesor për përdorimin e hapësirës ajrore mbi Kosovë.

Aleanca Veri-Atlantike

NATO konfirmon linja të reja në hapësirën e ulët ajrore të Kosovës

Që nga viti 1999 procesi i normalizimit të hapësirës ajrore të Kosovës është mbështetur në vazhdimësi nga NATO

NATO ka njoftuar për hapjen e linjave të reja në hapësirën e ulët ajrore mbi Kosovën. Në një njoftim të Aleancës Veri-Atlantike thuhet se kjo është një arritje e rëndësishme për normalizimin e hapësirës së ulët ajrore mbi Kosovën. Kjo masë, sipas njoftimit, do të përmirësojë trafikun ajror civil nga dhe në aeroportin e Prishtinës. “Përfitimet do të vërehen në udhëtime më të shpejta, më pak shpenzim i karburanteve dhe ulje të ndotjes së ajrit”, thuhet në njoftim. Që nga viti 1999 procesi i normalizimit të hapësirës ajrore të Kosovës është mbështetur në vazhdimësi nga NATO.

Kjo është bërë në kuadër të takimeve për Normalizimin e Aviacionit në Ballkan, në kuadër të të cilave kanë marrë pjesë përfaqësues të vendeve Aleate, autoritetet e aviacionit, ato ushtarake dhe organizatat përkatëse ndërkombëtare, përfshirë Organizatën Ndërkombëtare të Aviacionit Civil, Agjencinë Europiane të Sigurisë së Aviacionit.

Në vitet e fundit, NATO përmes Takimeve të Normalizimit të Aviacionit në Ballkan ka lehtësuar zyrtarizimin e një Marrëveshje Kuadër midis KFOR dhe Islandës. Agjencia e Sigurisë së Transportit të Islandës (ICETRA) tani po vepron si një

Funksion i Mbikëqyrjes së Sigurisë në mbështetje të Komandantit të KFOR-it, i cili mban autoritetin kryesor për përdorimin e hapësirës ajrore mbi Kosovë.

Ai kryen vëzhgimin e të gjitha zgjidhjeve teknike që lejojnë krijimin e rrugëve të reja të drejtpërdrejta, në hapësirën e ulët ajrore, midis Prishtinës dhe qyteteve të tjera.

reja të drejtpërdrejta, në hapësirën e ulët ajrore, midis Prishtinës dhe qyteteve të tjera.

Në përputhje me rezolutën 1244 të Këshillit të Sigurimit të Kombeve të Bashkuara dhe Marrëveshjen Teknike Ushtarake të vitit 1999, por edhe me ligjet e tanishme në Kosovë, komandanti i misionit të KFOR-it, përkatësisht NATO-s, është përgjegjës për sigurinë e hapësirës ajrore të Kosovës.

Përmes kontributit të Agjencisë Islandeze të Sigurisë së Transportit, marrëveshjet teknike janë nënshkruar gjithashtu midis Ofruesit të Shërbimeve të Navigacionit Ajror Shqiptar (Albcontrol) dhe Ofruesit të Shërbimit të Navigacionit Ajror në Prishtinë (ASHNA), për krijimin e linjave të reja të drejtpërdrejta për në Prishtinë përmes Shqipërisë. Kjo lejon linja më të shkurtëra për linjat ajrore që vijnë nga veriu, me përfitime nga koha dhe kursimet e karburantit dhe ndotje më të ulët të ajrit.

MARRËVESHJA E BASHKËPUNIMIT MES MM-SË DHE ASK-SË

Lehtësi në proceduarat dhe afrimin e të dhënave statistikore për MM

Në mjediset e Ministrisë së Mbrojtjes u nënshkrua marrëveshja e bashkëpunimit ndërmjet Ministrisë së Mbrojtjes dhe Agjencisë së Statistikave të Kosovës. Marrëveshja u nënshkrua nga znj. Rozafa Ukimeraj, sekretare e përgjithshme e MM-së dhe Ilir Berisha, zëvendësues i kryeshefit ekzekutiv të Agjencisë së Statistikave të Kosovës. Marrëveshja e bashkëpunimit mes MM-së dhe ASK-së, ka për qëllim zhvillimin e bashkëpunimit institucional në mes të dy palëve; me qëllim të lehtësimit të proceduarave në afrimin e të dhënave statistikore për MM nga ASK-ja, si dhe ofrimin e ndërsjelltë të trajnimeve, mbështetja në organizimin e aktiviteteve, si dhe pjesëmarrja në aktivitetet e përbashkëta. Ministria e Mbrojtjes dhe Agjencia e Statistikave

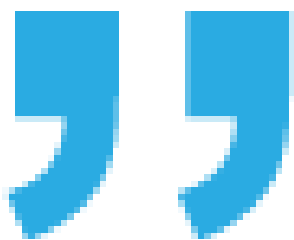
të Kosovës në bazë të kësaj marrëveshje bashkëpunimi do të krijojnë lehtësira administrative për bashkëpunim insti-

tucional mes palëve duke përcaktuar fushat dhe detyrimet përkatëse të cilat janë pjesë e kësaj marrëveshje.

Donacion me 250 tituj librash për bibliotekën e FSK-së

Në Kazermën “Adem Jashari” të Forcës së Sigurisë të Kosovës në Prishtinë, menaxheri i shtëpisë botuese “Fidani” nga Prizreni, prof. Berat Batiu i dhuroi Bibliotekës së FSK-së, një donacion me 250 tituj librash. Me këtë rast, Z. Batiu u shpreh i kënaqur për mundësinë e dhurimit të këtyre librave për bibliotekën e FSK-së, të cilat do të jenë në shërbim të ushtarëve dhe oficerëve të saj. Librat i pranoi koordinatori i Klubit të Oficerëve, rreshteri shtabor Hyzer Gashi, i cili në emër të FSK-së e falënderoi profesorin Batiu, për librat e dhuruara. Librat janë nga fusha e letërsisë, artit, kritikës letrare, poezisë, filozofisë dhe nga fusha ushtarake.

“Nuk ka bashkëpunim më të fortë dhe më të ngushtë sesa t’ia besoni jetën tuaj ushtarit pranë jush, dhe kjo është ajo që ushtarët maqedonas dhe amerikanë kanë bërë gjatë gjithë këtyre viteve, veçanërisht në Afganistan, fillimisht në ISAF, dhe pastaj në misionin “Mbështetje e Vendosur”. Ashtu si bashkëpunojmë në misionet paqeruajtëse, në tënjëjtën mënyrë bashkëpunojmë për të forcuar mbrojtjen kolektive të Aleancës,” - tha ministrja.

MINISTRJA SHEKERINSKA-GJENERALMAJOR XHOZEF ZHERARD

Aleanca Maqedoni e Veriut-SHBA, themeli i anëtarësimit në NATO

Poligoni ushtarak “Krivollak” po përgatitet për stërvitjen “Goditja Vendimtare 21” që do të mbahet në fund të pranverës, si pjesë e një serie stërvitjesh “Defender Europe 21”

Veriut me Gardën Kombëtare të Vermontit. Gjenerali Zherrard theksoi se Maqedonia e Veriut ka provuar të jetë një udhëheqës në iniciativat rajonale të sigurisë, të tilla si Karta SHBA-Adriatik dhe Task Forca Mjekësore Ballkanike. Ai vuri në dukje se forcat amerikane aktualisht po stërviten së bashku me Armatën e Maqedonisë së Veriut brenda stërvitjes “Zgjidhje e Kombinuar XV” dhe tha se ai po pret me padurim stërvitjen “Mbrojtësi Europë 21”, e cila do të forcojë lidhjen e fortë midis dy ushtrive. Gjatë qëndrimit të tij, gjeneral Zherrard është

takuar me zëvendës shefin e Shtabit të Përgjithshëm, Gjeneralmajor Azim Nuredin, komandantin e Komandës së Operacioneve, gjeneralmajor Pavle Arsoski, pas së cilës atakanë informuar për përgatitjet për stërvitjen “Goditje e Vendosur 21” dhe për kapacitetet e Poligonit Ushtarak “Krivollak”. Komandanti i Komandës për Stërvitje dhe Doktrina, gjeneral brigade Metodi Haxhi Janev ka paraqitur mundësitë e poligonit ushtarak “Krivollak”, aktivitetet aktuale të rregullimit të poligonit dhe planet për zhvillimin e kapacitetit tonë më të madh stërvitës.

Maqedonia e Veriut është anëtare e besueshme e Aleancës

Në vitin e parë të anëtarësimit të plotë në NATO, Maqedonia e Veriut dëshmoi se është një anëtare aktive e Aleancës dhe ndan vlerat dhe parimet e përbashkëta të të gjithë aleatëve-u konkludua në një bisedë telefonike midis ministres së Mbrojtjes Radmilla Shekerinska dhe Sekretarit të Përgjithshëm të NATO-s Jens Stoltenberg.

“Rritja e buxhetit të mbrojtjes në 1.57% të BPV-së në vitin 2021, nga të cilat 25% janë menduar për pajimin dhe modernizimin e Armatës, përparimin në procesin e integritetit ushtarak të NATO-s, pjesëmarrjen në misione dhe rritjen e kontributit në misionin e KFOR-it në Kosovë, legjitimojnë Maqedoninë e Veriut si një aleat të besueshëm në Aleancë me kontribut të konsiderueshëm në përpjekjet e NATO-s për paqe dhe siguri dhe një faktor të rëndësishëm të stabilitetit në rajon” -tha ministrja Shekerinska. Shekerinska theksoi se integrimi ushtarak i vendit në Aleancë po vazhdon normalisht dhe shprehu besimin se megjithë sfidat e pandemisë së koronavirusit, procesi do të përfundojë deri në fund të këtij viti. Shekerinska falënderoi për mbështetjen e shpejtë dhe efikase nga Aleanca në përbashkëtim me pasojat nga pandemia, e cila përfshiu, ndër të tjera, dhurimin e 60 respiratorëve transportues nga Fondi i Mirëbesimit i NATO-s në vlerë prej 1.4 milion euro. “Mbështetja në përbashkëtim me pasojat e koronavirusit që ka ardhur nga Aleanca ka treguar se solidariteti i fortë dhe niveli jashtëzakonisht i lartë i besimit midis Aleatëve janë forca kryesore lëvizëse e Aleancës. “Të gjithë për një dhe një për të gjithë” nuk është vetëm angazhimi ynë, por është parimi mbi të cilin ndërtojmë unitetin,” -tha ministrja. Biseda telefonike e ministres Shekerinska me Sekretarin e Përgjithshëm të Aleancës, Stoltenberg, u zhvillua vetëm një muaj para kremtimit të përvjetorit të parë të anëtarësimit të Maqedonisë së Veriut në NATO.

“Maqedonia e Veriut dhe Shtetet e Bashkuara të Amerikës gjatë dekadave të fundit kanë treguar se si ndërtohet një miqësi e sigurtë dhe konstruktive, por edhe e suksesshme. Kjo miqësi ishte themeli i anëtarësimit tonë në NATO. Maqedonia e Veriut e kishte këtë qëllim si synimin e saj strategjik për 30 vjet dhe për 30 vjet ne mund të mbështeteshim në bashkëpunimin me Shtetet e Bashkuara. Qëllimi ynë strategjik dhe mbështetja juaj strategjike është për shkak të faktit se ne bashkërisht besojmë në të njëjtat vlera-të drejtat e njeriut, demokracinë dhe sundimin e ligjit”, -tha ministrja e Mbrojtjes Radmilla Shekerinska pas takimit më 8 shkurt 2021, me gjeneralmajor Xhoze Zherard, Zëvendës Komandant i forcave Amerikane në Europë, i cili zhvilloi një vizitë në ditore në Maqedoninë e Veriut.

Ministrja theksoi se të dy vendet kanë treguar bashkëpunimin e tyre të fortë dhe të ngushtë përmes pjesëmarrjes së përbashkët të trupave maqedonase dhe amerikane në misionet e Aleancës.

“Nuk ka bashkëpunim më të fortë dhe më të ngushtë sesa t’ia besoni jetën tuaj ushtarit pranë jush, dhe kjo është ajo që ushtarët maqedonas dhe amerikanë kanë bërë gjatë gjithë këtyre viteve, veçanërisht në Afganistan, fillimisht në ISAF, dhe pastaj në misionin “Mbështetje e Vendosur”. Ashtu si bashkëpunojmë në misionet paqeruajtëse, në tënjëjtën mënyrë bashkëpunojmë për të forcuar mbrojtjen kolektive të Aleancës,” -tha ministrja.

Shekerinska falënderoi aleatin, SHBA, për mbështetjen e vazhdueshme për zhvillimin e poligonit Krivollak, të cilin Aleatët e njohën si një vlerë reale të shtuar në sistemin e mbrojtjes kolektive të NATO-s. Ajo shtoi se: “ne presim me padurim anëtarët e Batalionit të 15-të Inxhinierik të forcave Amerikane në Europë të cilët do të arrijnë në vendin tonë këtë muaj dhe së bashku me inxhinierët e Armatës do të punojnë në përmirësimin e infrastrukturës së Krivollakut, e cila është një shans për të pasur ushtrime të reja dhe një lloj i ri i aktiviteteve trajnuese në këtë poligon”.

“Së bashku ne investojmë në Krivollak, i cilinuk është vetëm kapaciteti i yni, por edhe një kapacitet i NATO-s,” -tha ministrja. Poligoni ushtarak “Krivollak” po përgatitet për stërvitjen “Goditja Vendimtare 21” që do të mbahet në fund të pranverës, si pjesë e një serie stërvitjesh “Defender Europe 21”, ku do të marrin pjesë më shumë se 2,000 ushtarë të ushtrive të Maqedonisë së Veriut, SHBA-së, Bullgarisë dhe Greqisë.

Gjenerali Zherrard tha se ishte një nder dhe privilegj për të që të ishte gjenerali i parë që bëri një vizitë zyrtare në Republikën e Maqedonisë së Veriut pas anëtarësimit në NATO. Ai shtoi se Maqedonia e Veriut është një partner i vlerësuar i sigurisë në nivel rajonal dhe global dhe se të dy ushtritë gëzojnë bashkëpunim të ngushtë përmes partneritetit të Republikës së Maqedonisë së

Ministrja e Mbrojtjes Radmilla Shekerinska pati një bisedë telefonike këtë pasdite me Ndihmës Sekretaren e Mbrojtjes të SHBA-së Laura Kuper. Në bisedë, Shekerinska dhe përfaqësuesja e lartë e SHBA-së nga mbrojtja diskutuan përvjetorin e anëtarësimit të Maqedonisë së Veriut në NATO, situatën politike dhe të sigurisë në rajon dhe planet për bashkëpunim në mbrojtje.

Ministrja Shekerinska përgëzoi administratën e re dhe zgjedhjen e Sekretarit të ri të Mbrojtjes dhe shprehu pritjet që aleanca dhe bashkëpunimi i mbrojtjes do të vazhdojnë në drejtim të lartësuar. “Maqedonia e Veriut ka kaluar me sukses provën e vitit të parë të anëtarësimit në NATO. Buxheti i mbrojtjes rritet në mënyrë të qëndrueshme, me theks të veçantë

Ministrja Shekerinska-Ndihmës Sekretare e Mbrojtjes e SHBA-së Laura Kuper

Stërvitja “Goditje e Vendosur 21”, aktivitetet i përbashkët me SHBA-në

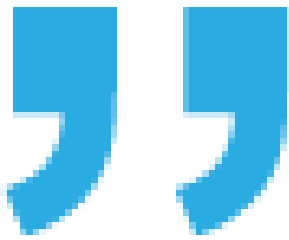
në shpenzimet për modernizimin e kapaciteteve tona. Integrimi ushtarak në NATO po vazhdon sipas dinamikës së planifikuar dhe do të përfundojë deri në fund të vitit. “Pas shumë vitesh pjesëmarrje në misionet e NATO-s në Lindjen e Mesme, ne kthehemi drejt rajonit dhe marrim pjesë në misionin e KFOR-it,” -tha ministrja Shekerinska gjatë bisedës.

Biseda u përqendrua edhe në stërvitjen “Goditje e Vendosur 21” e organizuar nga Maqedonia e Veriut, ndërsa SHBA-të janë kontribuesit

më të mëdhenj në logjistikën dhe zbatimin e kësaj stërvitjeje shumëpalëshe në të cilën do të marrin pjesë edhe Greqia dhe Bullgaria. “Të jesh nikoqir i stërvitjes “Goditje e Vendosur 21” është një njohje e shkëlqyer e aftësive mbrojtëse të Armatës sonë dhe vendit tonë, veçanërisht sepse performanca e saj është në partneritet të ngushtë me Shtetet e Bashkuara dhe është një shprehje e besimit të thellë të ndërsjellë midis dy vendeve” -theksoi ministrja dhe shtoi se aleanca midis Maqedonisë së Veriut dhe SHBA-së

është e një rëndësie strategjike për të gjithë rajonin.

Ndihmës Sekretarja e Mbrojtjes e SHBA-së Laura Kuper mirëpriti aktivitetet e përbashkëta në fushën e mbrojtjes dhe shprehu besimin se stërvitja e ardhshme “Goditje e Vendosur 21” në të cilën SHBA kanë një rol të madh do të jetë e suksesshme. Ajo tha se me ardhjen e administratës së re, Uashingtonit mbetet i përqendruar në mbështetjen e përparimit të vendeve të Ballkanit Perëndimor në rrugën euro-atlantike.

Ministrja e Mbrojtjes, Olivera Injac shprehu besimin e saj se bashkëpunimi midis dy vendeve në fushën e mbrojtjes do të jetë edhe më intensiv në të ardhmen, me qëllim kthimin në flukset e zakonshme të bashkëpunimit të pa ngarkuara nga kërcënimi epidemiologjik.

MINISTRJA OLIVERA INJAC-NËNKOLONEL EGIL DALTVEIT

Mali i Zi-Norvegji: Do të rritet bashkëpunimi dypalësh në mbrojtje

Bashkëpunimi përfshin marrëdhëniet midis dy marinave, zhvillimin e burimeve njerëzore, si dhe intensifikimin e aktiviteteve brenda Njesisë Ballkanike të Dedikuar Mjekësisë

Ministrja e Mbrojtjes, Olivera Injac, u takua me të Dërguarin e Mbrojtjes të Mbretërisë së Norvegjisë në Mal të Zi, Nënkolonel Egil Daltveit, takim i cili krijoi mundësinë për të diskutuar bashkëpunimin dypalësh në fushën e mbrojtjes, por edhe tema të tjera në lidhje me sigurinë dhe stabilitetin rajonal dhe ndërkombëtar. Injac shprehu besimin e saj se bashkëpunimi midis dy vendeve në fushën e mbrojtjes do të jetë edhe më intensiv në të ardhmen, me qëllim kthimin në flukset e zakonshme të bashkëpunimit të pa ngarkuara nga kërcënimi epidemiologjik.

Ajo theksoi rëndësinë e mbështetjes së Mbretërisë së Norvegjisë në reformimin e mëtejshëm të sektorit të mbrojtjes përmes një game të gjerë të programeve të dedikuara dhe donacioneve, nga të cilat fokusi i veçantë është bashkëpunimi në fushën e ndërtimit të integritetit në sektorin e mbrojtjes (BI) i zbatuar në bashkëpunim me qendra prestigjioze Norvegjeze për Integritetin e Mbrojtjes (CIDS). Injac informoi gjithashtu Nënkolonel Daltveit për angazhimin e Qeverisë së Malit të Zi për të investuar vazhdimisht në modernizimin e sistemit të mbrojtjes dhe forcimin

e kontributit në sistemin e sigurisë kolektive.

Nënkoloneli Daltveit shprehu

kënaqësinë me bashkëpunimin dypalësh të mbrojtjes midis dy vendeve dhe nënvizoi se Mbretëria e Norveg-

jisë mbetet e përkushtuar në forcimin e marrëdhënieve aleate me Malin e Zi dhe përmirësimin e vazhdueshëm

të bashkëpunimit dypalësh të mbrojtjes. Ai gjithashtu informoi se Mbretëria e Norvegjisë është e gatshme të intensifikojë më tej bashkëpunimin e mbrojtjes me Malin e Zi, i cili përfshin bashkëpunimin midis dy marinave, zhvillimin e burimeve njerëzore, si dhe intensifikimin e aktiviteteve brenda Njesisë Ballkanike të Dedikuar Mjekësisë.

Gjatë vizitës së tij në Ministrinë e Mbrojtjes, koloneli Daltveit gjithashtu u takua me Drejtorin e Përgjithshëm të Drejtorisë për Politikën e Mbrojtjes dhe Planifikimit, Gjeneralmajor Rajko Pesic, Ushtruesin e Detyrës së Shefit të Shtabit të Ushtrisë, Kolonel Aleksandar Pantovic dhe Ushtruesin e Detyrës së Drejtorit të Përgjithshëm të Inteligjencës dhe Drejtorisë së Sigurisë, Aleksandar Sharanovic.

OLIVERA INJAC-PETER LUNDBERG

Ministria e Mbrojtjes zbaton politikën e barazisë gjinore dhe Rezolutën 1325

Ministrja e Mbrojtjes Olivera Injac u takua me Koordinatorin e Përhershëm të Kombeve të Bashkuara në Malin e Zi, Peter Lundberg dhe i uroi atij sukses në postin e tij të ri. Injac vuri në dukje se “Mali i Zi është i përkushtuar ndaj vlerave të multilateralizmit dhe forcimit të bashkëpunimit me Kombet e Bashkuara dhe se vendi ynë është i bazuar pikërisht në parimet mbi të cilat bazohen Kombet e Bashkuara”. Ajo veçanërisht iu referua bashkëpunimit që Ministria e Mbrojtjes dhe Kombet e Bashkuara arritën në periudhën e mëparshme në fushën e: pjesëmarrjes në misionet paqeruajtëse, barazisë gjinore, zbatimit të Rezolutës 1325 të Këshillit të Sigurimit të KB-Gratë, paqes dhe sigurisë dhe çmilitarizimit.

Në këtë kontekst, ajo theksoi se misionet paqeruajtëse të Kombeve të Bashkuara janë një aspekt shumë i rëndësishëm për ndërtimin dhe ruan-

jtjen e paqes së qëndrueshme dhe se Ministria e Mbrojtjes do të vazhdojë të japë një kontribut aktiv dhe konstruktiv në Departamentin e Kombeve të Bashkuara për Operacionet Paqeruajtëse-Misioni për Referendumin i Kombeve të Bashkuara në Saharanë Perëndimore (MINURSO).

Injac deklaroi se Mali i Zi po punon në mënyrë aktive në zbatimin e Rezolutës 1325 të KB, si dhe në forcimin dhe promovimin e barazisë gjinore dhe zbatimin e politikës gjinore. Gjegjësisht, ajo informoi bashkëbiseduesin e saj se Ministria e Mbrojtjes zbaton politikën e barazisë gjinore dhe Rezolutën 1325 përmes zbatimit të masave dhe aktiviteteve, të cilat përcaktohen nga dokumentet ligjore dhe strategjike kombëtare në këtë fushë, dhe se e vlerësojmë shumë mbështetjen e Programit të Kombeve të Bashkuara për Zhvillim (UNDP). Ajo gjithashtu theksoi

rëndësinë e mbështetjes së dhënë nga UNDP për Malin e Zi në fushën e çmilitarizimit, përmes zbatimit të programit MONDEM, i cili njihet në bashkësinë ndërkombëtare si një nga proceset më të suksesshme të reformës në këtë fushë.

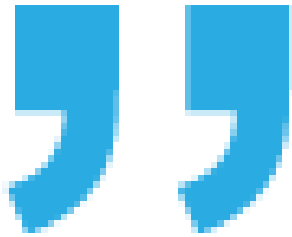
Koordinatori i Përhershëm i KB-së falënderoi Ministrin Injac për pritjen dhe deklaroi se Mali i Zi njihet si një vend i përkushtuar ndaj parimeve themelore të Kombeve të Bashkuara, domethënë: paqes, sigurisë, prosperitetit dhe mbrojtjes së të drejtave të njeriut. Lundberg vuri në dukje kontributin aktiv të Malit të Zi në përmbytjen e Agjendës së Zhvillimit të Qëndrueshëm deri në vitin 2030, i cili gjithashtu njihet globalisht si një shembull i bashkëpunimit efikas të sistemit të KB-së me qeverinë dhe partnerët e tjerë kombëtarë.

Ministrja Injac viziton Marinën ushtarake në Tivar

Ministrja e Mbrojtjes e Malit të Zi, Olivera Injac, zhvilloi një vizitë pune në Marinën e Ushtrisë së Malit të Zi, në Tivar, shoqëruar nga Drejtori i Drejtorisë së Inteligjencës dhe Sigurisë, Aleksandar Šaranović, Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë së Malit të Zi, Aleksandar Pantović, etj. Me atë rast, Ministria Injac dhe bashkëpunëtorët e saj vizituan komandën e Marinës, ankorimin ushtarak, si dhe kazemat “Pero Četković”.

Në konferencën e zhvilluar me këtë rast, komandanti i Marinës, kapiteni i fregatës Goran Durković, informoi Ministrin për situatën aktuale në Marinë, problemet me të cilat përballen, si dhe sfidat e ardhshme. Ai theksoi se një periudhë e vështirë është përpara, dhe se anëtarët e Marinës janë shumë të gatshëm për këtë. Ministria Injac tha se Marina e Ushtrisë së Malit të Zi është një shtyllë e rëndësishme e sigurisë së shtetit, prandaj do të jetë e vlefshme të punohet për modernizimin dhe përmirësimin e kushteve të punës dhe të jetesës për anëtarët e saj.

“Qendra e operacioneve kibernetike” është unike në natyrën e saj, poredhe provë se gjërat e mira mund të bëhen gjithmonë kur ka iniciativa,” -tha ministri i mbrojtjes Karakachanov. “Nuk është rastësi që vitin e kaluar Shkolla Detare në Varna ishte në vendin e dytë në renditjen botërore të shkollave të larta detare. Është një nga propozimet më aktive dhe inteligjente, të përshtatshme dhe të dobishme, për zbatimin e të cilave ndihmon Ministria e Mbrojtjes “, -tha Ministri Karakachanov.

Shkolla e Lartë Detare “Nikola Y. Vaptsarov”-Varna

Krijohet qendra moderne për operacionet kibernetike

Shkolla e Lartë Detare “Nikola Y.Vaptsarov”-Varna është në vendin e dytë në renditjen botërore të shkollave të larta detare

Një qendër moderne për operacionet kibernetike u hap më 14 shkurt, në Shkollën e Lartë Detare “Nikola Y. Vaptsarov” në Varna nga Ministri i Mbrojtjes Krassimir Karakachanov. Në këtë ceremoni morën pjesë edhe Komandanti i Marinës Detare,Admirali Kiril Mihailov.

Shefi i Flotilies në Shkollën Detare, Prof Dr. Boyan Mednikarov prezantoi mundësitë shumëfunktionale që ka qendra për trajnimin e kadetëve dhe studentëve dhe për kryerjen e mësimave dhe trajnimeve kibernetike. Ai tha se po kërkoheshin mundësi për të integruar qendrën në sistemin e trainimit kibernetik të NATO-s.

“Qendra e operacioneve kibernetike” është unike në natyrën e saj, poredhe provë se gjërat e mira mund të bëhen gjithmonë kur ka iniciativa,” -tha ministri i mbrojtjes Karakachanov. “Nuk është rastësi që vitin e kaluar Shkolla Detare në Varna ishte në vendin e dytë në renditjen botërore të shkollave të larta detare. Është një nga propozimet më aktive dhe inteligjente, të përshtatshme dhe të dobishme, për zbatimin e të cilave ndihmon Ministria e Mbrojtjes “, -tha Ministri Karakachanov.

Shefi i Flotilies në Shkollën Detare, Prof Dr. Boyan Mednikarov falënderoi Ministrin Karakachanov për mbështetjen e Shkollës së Lartë Detare dhe e siguroi atë se menaxhmenti do të krijojë kushte maksimale për trajnim cilësor të studentëve.

“Qendra e Operacioneve Kibernetike” ka katër laboratorë kompjuterikë shumëfunktionale të specializuar me 52 specialistë,ka një laborator për kërkimin dhe studimin e pajisjeve kompjuterike, një zyrë të specializuar për të punuar me informacione të klasifikuara dhe mjete kriptografike të përdorura në Ministrinë e Mbrojtjes, Ushtrinë Bullgare dhe NATO. Qendra gjithashtu ka një sallë leksionesh me 56 vende për informime gjatë orëve kibernetike të ndihmuara nga sistemi kompjuterik, një dhomë

pune konferencash me stacione pune të veçanta për menaxhimin e simulimeve për mësimet kibernetike dhe stërvitjet e asistuar nga kompjuteri; qendër komunikimi me pajisjet e duhura për të siguruar funksionimin e sistemeve të informacionit dhe sistemeve të sigurisë kibernetike të shkollës.

Qendra e trajnimit ka aftësitë teknike për të kryer simulime të situatave të ndryshme kibernetike (sulme, incidente, etj.). Ato do të

përdoren në kryerjen e mësimave dhe stërvitjeve kompjuterike të ndihmuara nga kompjuteri. Në një fazë të mëvonshme, do të realizohet paisja e qendrës me simulatorët kompjuterikë detarë, e cila do të sigurojë një mundësi për të kryer kërkime mbi ndikimin e sulmeve kibernetike në sistemet e menaxhimit të anijeve, si dhe do të kryejë trajnime nga të gjitha kategoritë e anijeve në përputhje me kërkesat e Organizatës Ndërkombëtare Detare (IMO).

Miratohet programi i Aftësisë Mbrojtëse deri në vitin 2032

Asembleja Kombëtare miratoi Programin për Zhvillimin e Aftësisë Mbrojtëse të Forcave të Armatosura të Republikës së Bullgarisë deri në vitin 2032. Programi përcakton kornizën strategjike dhe parametrat kryesorë të politikës së mbrojtjes dhe ndërtimin e aftësive mbrojtëse të përshtatshme për rreziqet dhe kërcënimet e Forcave të Armatosura deri në vitin 2032. Programi thekson që për zbatimin e misionëve dhe detyrave të caktuara Forcat e Armatosura do të mbajnë një numër të përgjithshëm prej jo më pak se 43,000 efektivë, përfshirë 3,000 efektivë në rezervën vullnetare. Dokumenti analizon mjedisin e sigurisë dhe ndikimin e tij në zhvillimin e aftësive mbrojtëse. Përcaktohet qëllimi strategjik i politikës së mbrojtjes-mbrojtja e integritetit territorial dhe mbrojtja e interesave kombëtare duke ndërtuar, ruajtur dhe përdorur aftësi të përshtatshme mbrojtëse dhe ndërtimin e Forcave të Armatosura moderne ndërvepruese me një sistem të unifikuar komandimi dhe kontrolli në kohë paqeje dhe në kriza. Roli i Forcave të Armatosura është të garantojë sovranitetin, sigurinë dhe pavarësinë e vendit, të mbrojë integritetin e tij territorial, të marrë pjesë në mbrojtjen kolektive të NATO-s dhe në Politikën e Përbashkët të Mbrojtjes dhe Sigurisë të BE-së.

Marina Detare ka marrë pjesë në 26 stërvitje ndërkombëtare

Në vitin 2020, Komanda e Flotës ishte në gjendje t'i përgjigjej me kohë dhe në mënyrë adekuate ndryshimeve dhe kufizimeve në lidhje me masat anti-epidemike, duke krijuar kushte për një ngarkesë pune të ekuilibruar në trajnimin e ushtarakëve dhe për ruajtjen e shëndetit të tyre. Si rezultat, marina përmbushi aktivitetet e planifikuara për trajnimin e personelit dhe angazhimet e bëra ndaj NATO-s për të rritur kontributin në mbrojtjen kolektive. Kjo thuhet në analizën e gjendjes dhe stërvitjes së Marinës në vitin 2020, prezantuar më, 12 shkurt, nga Kapiteni i I-rë i rangut Kamen Kukurov-Shefi i Shtabit të Marinës. Në analizë morën pjesë Ministri i

Mbrojtjes Krassimir Karakachanov, Zëvendës Shefi i Mbrojtjes Gjenerallejtënant Dimitar Iliev, Komandanti i Admiralisht të Marinës Kiril Mihailov, ushtarakë nga Selia e Marinës, etj.

Theksi u vu në rritjen e pjesëmarrjes së anijeve në grupet e përhershme të NATO-s, e cila është rezultat i zbatimit të angazhimeve të vendit për të rritur kontributin në mbrojtjen kolektive të Aleancës. Kanë treguar performancë të shkëlqyer ekuipazhet e fregatave “Brave” dhe “Besnik” në Grupin e Dytë të Përhershëm të anijeve të NATO-s (SNMG2), pas-

truesit e minierave “Ciber” dhe “Surf” në Grupin e Përhershëm të Minave të Anijeve të NATO-s (SN-MCMG2), si dhe fregata “Brave” në operacionin e sigurisë detare të NATO-s “Sea Guardian” në Mesdhe. Duhet vlerësuar pjesëmarrja e ushtarakëve nga Flota Detare në 26 stërvitjet ndërkombëtare të mbajtura vitin e kaluar janë gjithashtu të larta.Duhet evidentuar lidhja e kontratës midis Ministrisë së Mbrojtjes dhe kompanisë “FR. LURSSSEN WERFT GmbH & Co. KG ‘për blerjen e një anijeje patrullore modulare shumëfunktionale, si dhe blerjen e 2 depozituesve të minave nga Mbretëria e Hollandës.

Alan Shepardin dhe William Gregory

Dy kozmonautë të njohur amerikanë me origjinë shqiptare

Flamuri Shqiptar (zyrtar) është mbartur në Hënë në trupin e anijes kozmike Apollo 14 nga 31 Janari deri më 9 Shkurt 1971

Në arkivin e Muzeumit Historik Kombëtar është një dokument i jashtëzakonshëm nga të gjitha pikëpamjet. Mbi një karton të fortë është vendosur një fotografi e anijes kozmike Apollo 14, fotografi e bërë nga sipërfaqja e Hënës. Krahas kësaj fotografie është vendosur një flamur Shqiptar i përmasave më të vogla.

Nën fotografi është shkruar: "Antares at fra mauro", kurse poshtë fotografisë është ky mbishkrim: "This flag was carried to the moon onboard Apollo 14 January 31 through February 9, 1971. It is presented by Rear Admiral Alan B. Shepard, Jr., United States Navy, delegate to the 26th Session of the United Nations General Assembly."

Nga ky shkrim mësohet se flamuri Shqiptar (zyrtar) është mbartur në Hënë në trupin e anijes kozmike Apollo 14 nga 31 Janari deri më 9 Shkurt 1971. Ky flamur është paraqitur prej zëvendës Admiralit Alan B. Shepard Jr., i Flotës së Shteteve të Bashkuara të Amerikës dhe që ka qenë delegat në Sesionin e 26-të të Asamblesë së Përgjithshme të Kombeve të Bashkuara.

Antares është pjesa e anijes që zbriti në Hënë dhe Fra Mauro është emri i vendit në Hënë ku zbriti anija.

Ka edhe një mbishkrim dore shkruar me bojë të zezë nga Alan Shepardi, që lexon: With the compliments of the astronauts of the United States. Alan Shepard 02.10.71, që përkthehet në Shqip: Me fjalët më të mira të astronautëve të Shteteve të Bashkuara. Alan Shepard, 2 Tetor 1971.

Ky dokument që përmban flamin Shqiptar me fotografinë në Hënë së bashku me mbishkrimet i është dorëzuar prej vetë astronautit Alan Shepard një diplomati Shqiptar, i cili pat marrë pjesë edhe ai në Sesionin e 26-të të Asamblesë së Përgjithshme të Kombeve të Bashkuara. Alan Shepard, kur ka përgatitur këtë dhuratë, për ta bërë më të vërtetë dokumentin, ka shkruar me dorën e tij përshëndetjen jo vetëm nga vetvetja, por edhe nga astronautët e tjerë të SHBA-së. Kjo do të thotë që fakti i mbartjes së flamurit Shqiptar ka qenë temë bisede e astronautëve bashkudhëtarë. Pra, Shepard u ka folur atyre për origjinën e tij Shqiptare. Gjesti i Shepardit është i madhërishtëm.

Duke lexuar një enciklopedi të kozmosit ku janë dhe emrat e kozmonautëve në vite, lexohen këto të dhëna për Alan Shepardin. Ai u lind në East Derry, New Hampshire të SHBA më 18 Nëntor 1923. Është me origjinë Shqiptare. Ka kryer Akademinë Detare Amerikane në Anapolis ku mbaroi dhe një shkollë fluturimi për pilot joushtarak. Më pas bëri edhe Shkollën e Marinës për pilot në Patuxent, Maryland, si dhe Shkollën Detare të Luftës në New Port Rhode Island më 1958.

Më 1961 u ngrit në hapësirë si

njeriu i parë në botë rusi Juri Gagarin. Ai fluturoi në kozmos si pasagjer, kurse Shepardi në misionin Apollo 4 në Janar-Shkurt 1971 e manovroi vetë anijen kozmike. Si kozmonaut, ai është i pari

që ka fluturuar në kozmos si Amerikan dhe i pesti që ka shkelur në Hënë. Para daljes në pension Alan Shepard gradohet Admiral. Ai ndërroi jetë më 21 korrik 1998; pra jetoi 75 vjet.

Në të njëjtën enciklopedi flitej edhe për William Gregory, një tjetër astronaut Shqiptaro-Amerikan. Gregory lindi në Lock-Port, Nju Jork më 14 maj 1957. Është me origjinë nga

fshati Dardhë i Korçës. Më 1979 u diplomua për shkencë inxhinierike në Akademinë e Forcave Ajrore. Mori doktoratën si inxhinier mekanik nga Colombia University më 1980 dhe Doktoratën për drejtues më 1984. Në vitet 1981-1986 ka qenë pilot fluturimi me avionët F111. Më pas shërbeu si mësues pilotësh pranë Forcave Ajrore Britanike. Ka fluturuar në më shumë se 40 lloje avionësh dhe ka kapërcyer mbi 5000 orë fluturimi.

U zgjodh nga NASA në Janar 1990 dhe u shpall astronaut në Korrik 1991. Fluturimin e tij të parë Shuttle STS-67 në hapësirë e kreu më 2 Mars 1995 nga Qendra e Hapësirës Kenedi dhe u ul në tokë më 18 Mars 1995. Ka vendosur rekordin e fluturimeve në hapësirat kozmike me 16 ditë dhe 15 orë duke plotësuar 262 rrotullime drejt tokës. Ai fluturoi mbi 11 milionë km në kozmos, ka mbi 400 orë fluturime në hapësirën kozmike, krahas 5000 orëve si pilot. Të dy këta emra kanë vendin e tyre në Muzeun Historik Kombëtar dhe në kujtesën e Shqiptarëve.

HAPËSIRË

Anija kozmike kineze "Tianwen-1" ka hyrë në orbitën e Marsit

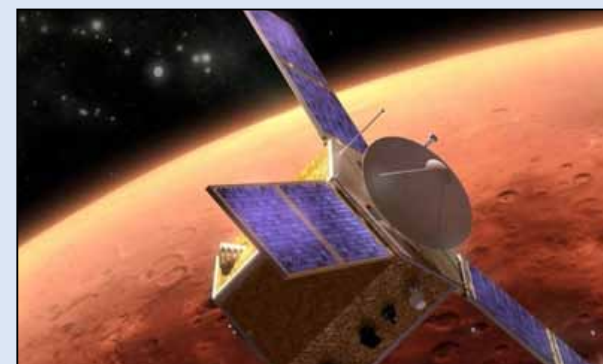
"Tianwen-1" përbëhet nga tri elementë: një orbitë, një zbarkues dhe një robot me telekomandë me rrota

Anija kozmike "Tianwen-1" e Kinës, e lëshuar në fund të korrikut të vitit që kaloi nga Kina, ka hyrë me sukses në orbitën e Marsit, njoftoi me 10 shkurt transmetuesi shtetëror CCTV, që e bën atë të dytin nga tre misionet hapësinore, që kanë mbërritur në planetin e kuq këtë muaj. Anija kozmike 5-tonëshe, emri i së cilës përkthehet "Pyetjet Qiejlore", synon të eksplorojë mjedisin marsian dhe të kërkojë shenja jete në fqinjën e Tokës. "Tianwen-1" pritet të orbitojë Marsin edhe për dy ose tre muaj, para se të provojë uljen e rrezikshme në të.

Sonda hapësinore kineze "Tianwen-1" ka dërguar fotografinë e parë nga Planeti i Kuq, tha Agjencia Hapësinore Kombëtare Kineze

(CNSA). Fotografia e parë e marrë në Tokë nga Planeti i Kuq duket se tregon një shtjellë të gaztë dhe të ashtuquajturat kratere.

"Fotografia bardh e zi është bërë rreth 2,2 milionë kilometra nga Marsi", sipas Agjencisë Hapësinore Kineze. "Tianwen-1" përbëhet nga tri elementë: një orbitë (e cila do të rrotullohet rreth yllit), një zbarkues dhe një robot me telekomandë me rrota (përgjegjës për analizimin e tokës). Roboti me rrota pa pilot, i përfshirë në sondë, pritet të vendoset në Mars në maj. Me peshë mbi 200 kilogramë, ai është i pajisur me katër panele diellore dhe supozohet të jetë funksional për tre muaj. Misioni është quajtur "Tianwen-1" në kujtim të një poezie antike kineze që trajton astronominë.

Presidenti i Turqisë, Recep Tayyip Erdogan

Sfida e Turqisë, të arrijmë kontaktin e parë me hënën në vitin 2023

"Në fund të vitit 2023, ne do të bëjmë një ulje të fortë duke arritur në Hënë me raketën tonë kombëtare dhe unike hibride, që do ta lëshojmë në orbitën afër tokës"

Presidenti i Turqisë, Recep Tayyip Erdogan, në fillim të muajit shkurt ka bërë të ditur se vendi i tij ka zbuluar programin e tij kombëtar hapësinor, një udhëzues i bazuar në qëllime realiste dhe konkurruese.

Në takimin prezantues të mbajtur në Ankara, presidenti Erdogan theksoi se programi kombëtar hapësinor do ta çojë vendin në një nivel më të lartë në garën globale të hapësirës.

"Misioni kryesor dhe më i rëndësishëm i programit është të arrijmë kontaktin e parë me Hënë në 100 vjetorin e Republikës sonë (2023)", theksoi Erdogan. "Në fund të vitit 2023, ne do të bëjmë një ulje të fortë duke arritur në Hënë me raketën tonë kombëtare dhe unike hibride, që do ta lëshojmë në orbitën afër tokës."

Ai shtoi se vendi i tij do të grumbullojë aktivitetet e prodhimit satelitor nën një autoritet të vetëm. "Nën programin e saj hapësinor kombëtar, Turqia synon të themelojë një sistem rajonal të pozicionimit dhe kohës", -shtoi ai.

Ai po ashtu theksoi se Turqia po planifikon të themelojë një transport hapësinor duke siguruar qasje në hapësirë. "Një tjetër qëllim i programit është rritja e konkurrencës së vendit në hapësirë, duke investuar në motin e hapësirës dhe në meteorologji", -nënvizoi Erdogan. "Sipas programit Turqia do të zhvillojë më tej ekonominë e industrisë së saj hapësinore", -shtoi ai.

Më tej, presidenti njoftoi se do të themelohet një Rajon i Zhvillimit të Teknologjisë Hapësinore për të mirëpritur investitorët vendas dhe ato të huaj. Duke theksuar se vendi do të zhvillojë burime njerëzore efektive dhe kompetente në fushën e hapësirës, Erdogan tha se qëllimi përfundimtar është dërgimi i një shtetasi turk në hapësirë me një mision shkencor.

Ndërsa Ministri i Industrisë dhe Teknologjisë Mustafa Varank tha se Agjencia Hapësinore Turke po përgatit një program që do ta vendosë vendin mbi aftësitë e tij aktuale dhe do ta bëjë atë të rëndësishëm në fushën e ekonomisë hapësinore. "Dërgimi i një kozmonauti në hapësirë është dëshira e Presidentit tonë. Ne do të sigurojmë që një qytetar i joni, më përshtatshmi për këtë, të kryejë misionin atje", -bëri të ditur ministri Varank.

Ai për Programin Kombëtar Hapësinor tha se kjo nuk bëhet vetëm me burime njerëzore dhe para, ndërsa

vijoi me këto fjalë: "Dalja për zot në nivelin më të lartë politik i bën gjërat më të lehta. Ne do të jemi në gjendje ta bëjmë Turqinë një vend që prodhon shumë më shumë vlerë të shtuar me të cilat do t'u japim krenari qytetarëve tanë. Teknologjive që prodhojmë do t'u japim një histori hapësinore dhe gjithashtu do të bëhemi një forcë e rëndësishme në fushën e ekonomisë hapësinore". Ndërsa në lidhje me vaksinat e zhvilluara kundër llojit të ri të koronavirusit (COVID-19) ministri Varank tha se: "Aktualisht kemi 3 kandidatë për vaksina që do të fillojnë provat njerëzore. Këto janë vaksina me baza joaktive, VLP dhe të adeno-virusit".

Nga ana tjetër Korporata Shtetërore Ruse për Aktivitetet Hapësinore (Roscosmos) bëri me dije të mërkurën se bisedimet me Turqinë për bashkëpunim në fushën e hapësirës po vazhdojnë

në mënyrë aktive. "Ne mirëpresim gjithmonë shanset e bashkëpunimit me partnerët turq. Vendet tona kanë krijuar që tani lidhje të forta në sektorin e hapësirës. Prej një kohe të gjatë po diskutonim mbi mundësitë e aplikimit të projekteve hapësinore individuale dhe bisedimet tona ngrihen tani në një stad të ri, pasi Turqia themeloi agjencinë e saj kombëtare të hapësirës (TUA)", deklaroi Roscosmos-i përmes një komunikate të shkruar.

Pasi theksoi se pala ruse është në pritje të propozimeve konkrete nga Turqia në lidhje me çështjen, Korporata Shtetërore Ruse për Aktivitetet Hapësinore vijoi me këto fjalë: "Aktualisht po vijojnë punimet për hartimin e një dokumenti ndërqeveritar dypalësh që do të formojë një bazë solide për zhvillimin më të suksesshëm të bashkëpunimit në fushën e aktiviteteve hapësinore."

NASA: Gjysmë milion dollarë për "ushqim hapësinor"

NASA ka premtuar një çmim prej 500 000 dollarësh për ata që do të jenë në gjendje të shpikin ushqimin e së ardhmes, ushqime të destinuara për misionet e njeriut në "Mars dhe gjatë", që janë të shëndetshme dhe të shijshme dhe që mund të përdoren në rast të udhëtimeve ndëryjore shumë të gjata.

E nisur në mes të janarit, në bashkëpunim me Agjencinë Kanadeze të Hapësirës dhe me rastin e 100-vjetorit të NASA-s, "Sfida e Ushqimit Ndërhapësinor" do të përfundojë më 30 korrik. Qëllimi për t'u arritur në vetëm shtatë muaj është ambicioz.

Sipas faqes së internetit të Agjencisë Hapësinore të SHBA-së, ky qëllim është krijimi i teknologjive të reja ose sistemeve të prodhimit të ushqimit, që kërkojnë burime minimale dhe prodhojnë mbetje minimale, ndërsa sigurojnë ushqim të sigurt, ushqyes dhe të shijshëm për misionet e kërkimit njerëzor që zgjasin në kohë.

"Nëse do të ishte e mundur të arrihej një sistem i tillë, do të ishte gjithashtu një hap i madh përpara për prodhimin e ushqimit në të gjithë botën, por mbi të gjitha në mjedise ekstreme, rajone me burime të kufizuara ose vende të shkatërruara nga katastrofat natyrore", -theksoi NASA.

FORCAT E ARMATOSURA

Të angazhuar në shpërndarjen e ndihmave ushqimore për zonat e izoluara nga dëbora

